

GETEKENDE REEP MAGAZINE

STRIPFORUM - WWW.GETEKENDEREEP.COM

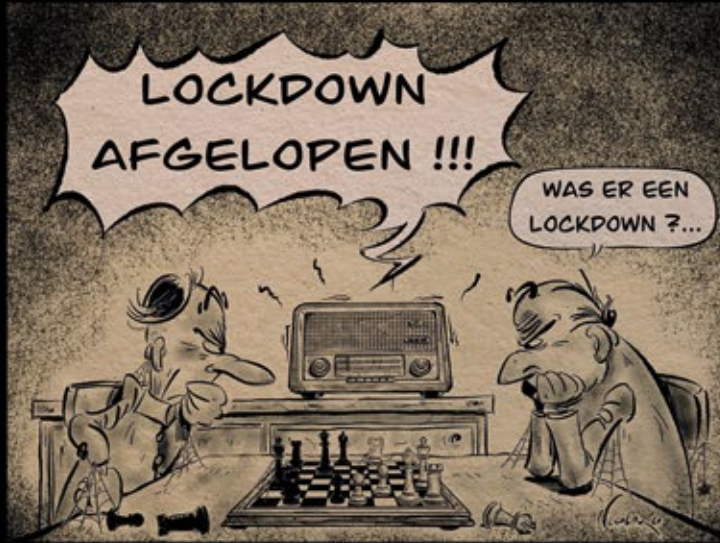

© 2020 FRATCOM

CARTOONA CORONA

www.artoculus.com

Nicolas Verhaeghe

MUSEUM 2084...

GETEKENDE REEP MAGAZINE

STRIPFORUM - WWW.GETEKENDERECP.COM

Wat een jaar, een cliché-uitspraak, maar... verdorie, wat een jaar om een magazine te starten! Niet getreurd, we passen de inhoud wat aan en doen onvermoeid verder. 2021 brengt ons zelfs MaXiX, een heus maandelijks striptijdschrift gevuld met Belgisch en Nederlands stripwerk. Wie had dat kunnen voorspellen? De stripwereld is gelukkig nog springlevend en staat meer dan ooit te trappelen om ons te laten zien wat het in z'n mars heeft.

Ons jaarlijkse forumtoernooi zal al volop bezig zijn wanneer je dit leest. Het thema dit jaar zijn de vele mooie landschappen die onze strips rijk zijn.

Aki!

Peter Bonte
uitgever

STRIPFORUM "DE GETEKENDE REEP"

Illustratie: Yncke

FORUM TOERNOOI 2020 landschappen meer info www.getekendereep.com

COLOFON

Getekende Reep Magazine is een uitgave van uitgeverij Bonte,

Heidelbergstraat 34, 8200 Sint-Michiels Brugge - www.bonte.be - bontemagazine@gmail.com

Verantwoordelijke uitgever: Peter Bonte

Alle teksten, strips en illustraties zijn eigendom van de respectievelijke auteurs en uitgevers, nadruk verboden zonder toestemming

Dank aan Michel Den Hamer, David Steenhuyse

Cover: Fratoom, Frank Lauwers

Logo: Steven Dupré

In samenwerking met: **STICHTING MARC SLEEN**

Stripspecialzaak.be

Verdeling: Pinceel Stripverspreiding - www.pinceel.be

Strips in Voorraad

Stripmuseum in Noordwijk

Het 'Museum of Comic Art' (MoCA) is een nieuw initiatief in Noordwijk. Een kleinschalig, maar hoogwaardig volledig energie-neutraal museum, dat bedoeld is voor binnen- en buitenlandse stripliefhebbers, toeristen en mensen die actief zijn in de Negende Kunst. Er is gekozen voor de naam MoCA, omdat het woord 'strip' bij buitenlandse toeristen een heel andere connotatie heeft.

Vanaf het voorjaar van 2021 toont het MoCA origineel werk van Nederlandse, Europese en internationale stripmakers. Er zijn twee exposities per jaar, o.a. samengesteld uit de unieke collectie van Noordwijker en architect Arie Korbee, aangevuld met originelen uit diverse andere verzamelingen, geleende stukken van de stripmakers en materiaal uit Europese galeriën. Daarnaast zijn er een aantal kleine, permanente tentoonstellingen, waarop de geschiedenis en het maakproces van strips te zien is.

Aan de hand van het halfjaarlijks wisselend programma kunnen bezoekers kennismaken met de talrijke facetten van het beeldverhaal. Het MoCA is breed georiënteerd en heeft tot doel om de Negende Kunst in al haar facetten in de spotlichten te plaatsen. Leidend in de keuze van het materiaal is niet de populariteit of de waarde van de getoonde stukken, maar de kwaliteit van de makers en de bijdrage die ze geleverd hebben aan de ontwikkeling van het beeldverhaal.

Voor de locatie in Noordwijk aan Zee is niet alleen gekozen, omdat de oprichters Arie Korbee, John Asselbergs en Peter Zuidhoek daar hun roots hebben. Noordwijk is de tweede congresplaats van Nederland en trekt jaarlijks ruim 1,2 miljoen

Het stichtingsbestuur v.l.n.r. John Asselbergs, Arie korbee en Peter Zuidhoek.

bezoekers. Het MoCA rekt zichzelf rijk met een zichtbare locatie in het winkelcentrum van Noordwijk aan Zee, waar in de zomer iedere dag honderden toeristen langs lopen. De bereikbaarheid met het openbaar vervoer (bushalte op 50 meter) en auto (parking op 25 meter) is uitstekend. Dit laatste is vooral belangrijk voor toeristen uit de Randstad, die uit Amsterdam minder dan drie kwartier hoeven te reizen om het museum te bereiken.

Het idee om in Noordwijk een stripmuseum te beginnen, bestond eigenlijk al voordat de plannen voor het MoCA vorm kregen. Na het succes van de tentoonstelling Comics in Space in Space Expo was duidelijk dat die combinatie van toeristische bestemming en nationale bereikbaarheid een sterke combi is. En op zich is dat niet uniek. In België is de kustplaats Middelkerke al jarenlang dé stripgemeente en ook in Frankrijk worden veel musea, tentoonstellingen en stripbeurzen georganiseerd in kustplaatsen als Cherbourg, Sète en La Seyne sur Mer.

Het MoCA zal bij bezoekers het beeld en de kijk op strips ongetwijfeld veranderen. Liefhebbers en kenners van de Negende Kunst zullen zich verbazen over de prachtige verzameling van origineel werk. Voor de Nederlandse liefhebbers worden tal van activiteiten georganiseerd, zodat zij de reis naar Noordwijk niet alleen voor de nieuwe tentoonstelling hoeven te maken. Tijdens boekpresentaties en unieke signeersessies is zelfs een persoonlijke ontmoeting met stripmakers mogelijk. Dé kans om met een gesigneerd album als bonus het bezoek aan MoCA af te sluiten.

Het museum zal zijn deuren openen in maart 2021. Intussen (najaar 2020) wordt er een exclusieve, niet openbare tentoonstelling georganiseerd om te kijken hoe alles werkt. De titel van deze pilootexpositie is European Masters of Comic Art. Voor vrienden van het MoCA, pers en medewerkers een plezierige kijk op wat er in de komende jaren verwacht mag worden.

Het MoCA richt zich niet alleen op de korte termijn. In de loop van dit jaar zal ook gewerkt worden aan een beleidsplan voor de komende tien jaar. De Stichting MoCA en haar medewerkers hopen met het museum en alles daar omheen een instituut neer te zetten dat in de komende decennia de kwaliteiten van het beeldverhaal zal uitdragen in al zijn uitingen en met al zijn mogelijkheden. Naast exposities wil het MoCA daarom boekpresentaties organiseren, stripboekenmarkten huisvesten, een jaarlijks cartoonfestival faciliteren, lezingen, themabijeenkomsten, een educatief programma met workshops en masterclasses opzetten en strip(teken)cursussen voor jong en oud organiseren. In de MoCA-shop kunnen liefhebbers terecht voor unieke (speciale en luxe) stripuitgaven, litho's, origineel werk, beelden van stripfiguren, posters en veel meer.

Voor cultureel Noordwijk betekent het MoCA een welkome aanvulling op het museum aanbod waar niet alleen (bad)gasten van kunnen genieten.

Overzicht van de centrale ruimte.

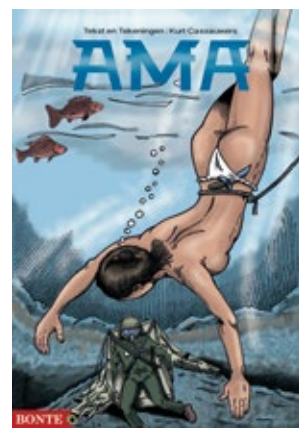

AMA Wie al eens een Vlaamse stripbeurs bezocht, toen die nog georganiseerd werden, moet ongetwijfeld Kurt Cassauwers uit Niel al eens ontmoet hebben bij de signerende auteurs. Al jaren is hij daar te vinden met cartoonstrips op scenario van Ivan Claey (De vis en Ivo) en met de jeugdreeks De Ever & De Roos geschreven door Ross Cappaert. Nu vond Kurt Cassauwers het tijd om een verhaal te tekenen op eigen scenario.

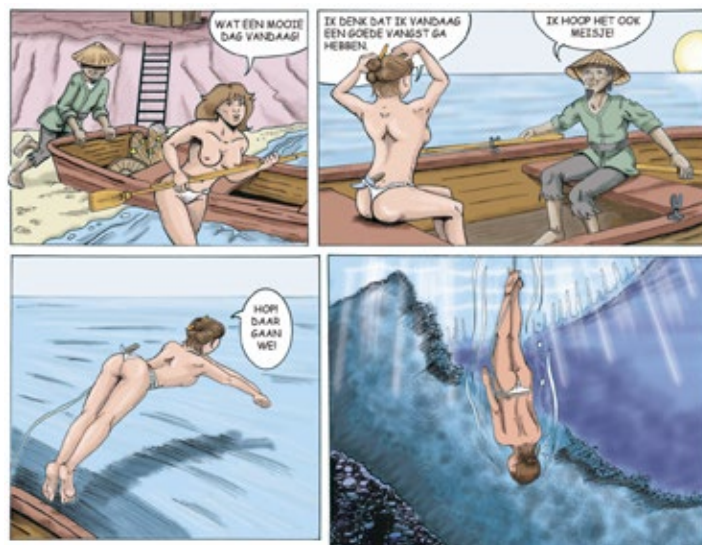
“Ik had echt zin om een meer volwassen verhaal te brengen en op een meer exotische locatie. Met wat zoeken naar een onderwerp kwam ik uit op de Japanse parelduiksters die als beroep in onze huidige tijden dreigen te verdwijnen, ze zijn de zogenoemde “AMA”. Een traditie van vrouwelijke duikers die zonder luchtflensen pareloesters en exclusieve lekkernijen van de bodem plukken. Dit sprak me direct aan om een verhaal rond te bouwen, het speelt zich af in een tijd toen de moderniteit nog net niet toesloeg bij deze traditionele vissers.”

Het verhaal centreert zich rond Anna (niet te verwarren met de ‘AMA’ benaming van de duiksters) uit een klein vissersdorp, die geconfronteerd wordt met een dodelijk slachtoffer van de koude oorlog waar ze initieel niets mee te maken wil hebben.

“Ik wil zeker nog Steven Dupré, Patrick Van Oppen en Tom Cassauwers bedanken voor hun deskundige tips en aanwijzingen. Bij het afronden van dit project begon ik met gemengde gevoelens te zitten, enerzijds blij dat na 1,5 jaar werk alles afgewerkt is en anderzijds, wat nu? “Wat nu?” hangt voor een groot deel af van hoe dit stripverhaal het zal doen! Gaan we met onze heldin verder of wordt het eventueel brainstormen voor toekomstige projecten? Dus al bij al breken er nu spannende tijden aan voor mij!”

AMA - 32 blz - kleur - SC - 9,95 €
ISBN 9789464009033

NANCY BAILLEUX

Ik werd geboren in het midden van een artistiek gezin van Cesar Bailleux en Suzanne Van Poeyer in Antwerpen in de jaren zestig. Ik geloof dat mijn moeder ooit zei dat ik begon te tekenen, voordat ik kon spreken.

Op 4-jarige leeftijd werd ik erg ziek en lag ik een week in coma... Dat ik het overleefde, was een wonder. Het gaf me de kracht en de vreugde om mijn weg in het leven voort te zetten...

School was niet mijn ding, ik keek meer naar de vlinder die langs het raam fladderden... Dus stopte ik zodra ik toestemming kreeg.

Na een paar jaar begon ik te tekenen voor Nicole Van Goethem (Oscar-winnende animator), en daarna werkte ik een paar jaar aan

kindertekenfilms voor de Belgische televisie. Ik hield van het medium waar je tekeningen tot leven kon brengen...

Omdat ik onafhankelijk wilde zijn, opende ik een boetiek voor kleine mensen, alles voor kinderen, van vintage meubels, speelgoed tot een handgemaakte collectie jurken en truien. Dit deed ik 15 jaar, toen werd ik zelf een moeder en werden mijn kinderen nummer 1.

Na een tijdje ben ik een aantal jaren naar Frankrijk verhuisd en begon ik te schilderen, zonder de druk van mijn bekende

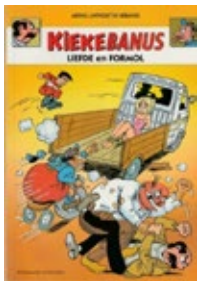
vader. Al die jaren tekende ik dit meisje, toen ik aan de telefoon zat, verveeld, wachtend...

Op een dag stelde mijn dochter voor om ze op Facebook te plaatsen... en Meiske begon een eigen leven te leiden.

Ik stop al mijn gevoelens, blij, verdrietig, boos, ongeloof in wat er om me heen gebeurt, mijn liefde voor de natuur en echtheid in de tekeningen.

Meiske is voor velen een bijna echte persoon geworden.

Een terugblik op Kiekebanus covers (forum poll)

Door cinco

1. beste cover

de crossover-cover	39,29%	11
de Urbanus-cover	17,86%	5
de Kiekeboe-cover	7,14%	2
de Luxe Urbanus-cover	17,86%	5
de Luxe Kiekeboe-cover	3,57%	1
de Luxe zwart/wit crossover-cover	14,29%	4

2. favoriete einde

het Urbanus-einde	42,86%	12
het Kiekeboe-einde	32,14%	9
Huh?!? Waren er twee eindes?	25%	7

3. Zou je een tweede Kiekebanus zien zitten?

Zeker en vast!	67,86%	19
Hou het maar bij die ene keer.	28,57%	8
Ik heb die Kiekebanus eigenlijk nooit gelezen, dus ik zou het niet kunnen zeggen.	3,57%	1

cartoonesk.blogspot.nl

michel.

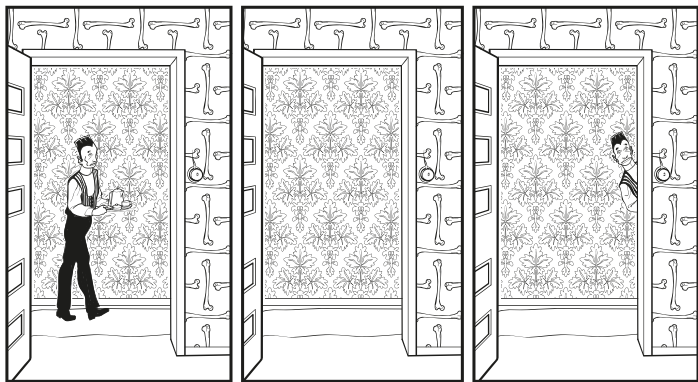
The Addams Family en Het Huis

Kristof: Het viel mij op dat er - wat betreft de vertelstijl en de toon van de verhalen - parallellen te trekken zijn met The Addams Family. Alleen is er een groot verschil: de personages zijn geen familie van elkaar. Wat brengt de groep dan bij elkaar? Of belangrijker: wat houdt de groep bij elkaar?

Yan: Het huis is de bindende factor, allemaal hebben ze wel een reden om daar te blijven.

Kunnen we stellen dat het huis op zichzelf ook een personage is? Is het enkel een hoop bakstenen of ontsnapt ook het huis niet aan de absurde wetmatigheden van de reeks?

Het huis is het vreemdste personage uit de reeks, van buiten groot maar niet extreem, van binnen gigantisch, het huis leeft ook, op een bepaald ogenblik antwoordt Matterson (de butler): 'het huis heeft het me gezegd'.

Je hebt een bijzondere manier om het onderscheid te maken tussen de verschillende kamers. Kan je dat eens toelichten?

De internetstrip (snelle publicatie) en het bladformaat laten me niet toe veel gedetailleerde decors te tekenen. Het tekenen van vintage behang verduidelijkt als situaties zich ergens anders afspelen. Elke kamer, de gang, heeft zijn eigen behang dat door alle boeken heen zo blijft. Soms zit er een kleine spelerei in, het motief van de kamer van de hond (beenderen). Maar sommige zitten klaarblijkelijk goed verborgen. Nog niemand zag wat ik in het behang van het bureau van Grueson tekende...

Vreemde wezens

Uit de verhaaltjes blijkt dat je een voorliefde hebt voor vreemde wezens, die regelmatig in de reeks geïntroduceerd worden. Stel er eens enkele voor.

Sommige haal ik uit films, tv of strips, zowel hoofd- als nevenpersonages. Igor, een van de oudere projecten van Frank Broker, de schepper van Grueson is er zo een. Maar er zijn er nog die gebaseerd zijn op acteurs (Jim Carter, Eddie Marsan, Christina Hendrickx, W.C. Fields, Mae West).

Heb je in dit vierde album ook weer enkele nieuwe, bizarre personages in petto?

In elk boek zitten wel nieuwe personages, die soms blijven of soms (letterlijk) verdwijnen, in het eerste boek waren dat er het meest, maar ook in deel 4 zit een nieuw personage, namelijk Project 1 van Frank Broker.

Mijn persoonlijke favorieten zijn de drie Conquistadores, de geesten van Spaanse veroveraars. Hoe kom je op dergelijke ideeën?

Die kwam er eigenlijk via de titel (mogelijk zat ik toen met 'The three Caballeros' in mijn hoofd - ik weet het niet meer zo), ik dacht: de conquistadores zijn uiteraard al dood, dus het werden drie spoken (nog even getwijfeld hoe ik dat ging tekenen (doorzichtig of niet). Grijs week dan weer af van het pure zwart-wit. Hoe zijn ze aan hun einde gekomen? Gescalpeerd, bij in zijn schedel, pijl door zijn hals. Ze zijn niet kwaadaardig, eerder kwajongens, ze houden van wijn (kom dus niet aan de wijn in de kelder), en ze zijn gek van vrouwen.

Er zitten best wel wat moorden en geweld in de albums, maar door de absurde schrijfstijl ervaar ik het persoonlijk niet als schokkend. Is dat absurde, dat relativiserende, een bewuste keuze?

Ik ging uit van een mix tussen humor en horror. Ik kwam zo vrij vlug bij absurde humor (situaties), humor vind ik niet altijd noodzakelijk, soms is het gewoon vreemd, soms zit er iets humoristisch vooraan en is er geen pointe (ik hou namelijk van Monty Python's Flying Circus - helaas kan ik de catchphrase 'And now for something completely different' niet gebruiken, ik vond dat indertijd geniaal). Voor het horroordeel heb ik het volgende overwogen: insinueren of letterlijk laten zien? Welke lezers haken dan af? Ik hou van horrorfilms, maar niet van slashermovies (waar het bloed van het scherm spring), vandaar mijn keuze, maar misschien verandert dat ooit, geen idee.

Auto's en techniek

Toen ik de reeks pas leerde kennen, was ik meteen aangetrokken door de gedetailleerde tekeningen van de klassieke wagens. Terwijl de figuren eerder cartoonesk getekend worden, zijn de wagens zeer realistisch getekend. Vanwaar dat verschil?

Het plan was volledig realistisch te gaan, maar aangezien dat een eerste poging tot realisme was, werden de personages eerder karikaturen en eigenlijk heb ik daar geen moeite mee dat vloeit zomaar uit mijn hoofd. Auto's zijn veel gemakkelijker realistisch te tekenen dan humoristisch. Het moeilijke is humoristische figuren (mijn personages zijn dat niet, ze hebben realistische verhoudingen - Grueson is de uitzondering) in realistische auto's stoppen (André Franquin en Maurice Tillieux waren daar grootmeesters in).

Een bijzondere wagen is de Morgan waar het hoofdpersonage, Grueson, mee rijdt. Vertel daar eens wat meer over.

Die Morgan is eigenlijk een hedendaagse auto (een van die stuip-trekkingen) en het verhaal hoe hij erin kwam, heeft te maken met de treinramp in Wetteren (ik woon daar). In 2013 kwam Razor (een andere reeks) deel 2 uit. Ik haalde op vrijdag de boeken af bij de drukkerij en wou de bestellingen van een deel van de Wetteraars aan huis bezorgen, op zaterdagochtend (de treinramp) begon ik met de ronde, zonder mij van veel kwaads bewust te zijn. Ik zou mijn ronde moeten inkorten. Een van de mensen die zijn exemplaar ontving, zei me dat hij een nieuwe auto had, misschien wel iets voor in een volgende strip. Hij nam me mee naar zijn garage en daar stond een spiksplinternieuwe Morgan Threewheeler. Een jaar later heb ik de auto geïntroduceerd in het eerste Grueson-verhaal. De auto heeft een naam op de koffer (groot woord, kleine inhoud): Jo (de naam van die brave man). Ik vond dat de auto ook een speciale eigenschap moest hebben. Daarom kan enkel een integer persoon met de auto rijden, voor slechterikkn start de auto niet. Meteen een bijzonder efficiënt antidiefstalsysteem voor deze open auto.

De verhalen

Kan je eens uitleggen hoe je aan zo'n verhaal begint?

Ik noteer titels, die kunnen gebaseerd zijn op bestaande titels (film of muziek) of op oneliners of songteksten. Ik schrijf meestal op de treinrit Gent-Brussel, ik kies er een titel uit, bedenken een basisverhaal en bijhorende figuren en begin dialogen te schrijven. Ik splits dus onmiddellijk in kadertjes of vignettes (voordeel van zowel scenarist als tekenaar te zijn), als het verhaal af is, splits ik op in pagina's en maak een basislay-out. Pas dan ken ik de lengte in pagina's. Dat proces duurt dus zolang als de treinrit: een halfuur. Het uittekenen gebeurt kriskras door elkaar, soms weet ik niet meer waar het over ging, want ik heb het maanden geleden geschreven. Soms teken ik aan drie verhalen tegelijkertijd.

een gesprek met YAN GEVULD door Kristof Berte

Je schrijft altijd eerst het verhaal uit in het Engels. Wat is daar precies de reden voor?

De reden is de internetstrip, van de 9 sites waar die ooit op verscheen waren er 6 Engelstalig en 3 Nederlandstalig. Bovendien word ik, als ik schrijf, Engelstalig (zo probeer ik taalfouten te vermijden). Het gekke is dat ik nu bij de vertaling naar het Nederlands soms taalfouten maak.

In het begin van het album lees ik bij de inhoudsopgave ook een tijdsduur voor elk verhaaltje. Kan je eens uitleggen waarom je dat doet?

Ik probeer waar ik kan absurditeit toe te voegen, in de jaren 1970 was er een Zwitserse auteur (Cozey) die in elk album een selectie aan LP's plaatste om te beluisteren tijdens het lezen, om de sfeer te vergroten. Een album met 14 of 16 korte verhalen is zoals een muziekalbum met vele songs, dacht ik, sommige vind je goed, andere minder en op een muziekalbum staat de tijd vermeld per lied, vandaar. Je kan dus een singeltje opleggen (één verhaal lezen, je hebt namelijk een richttijd), maar je kan ze ook als een geheel lezen. Ik hoorde van sommige fans dat ze eerst dachten dat ze wel even tijd hadden en een paar stukjes konden lezen, maar ze konden dan niet stoppen, wat ik wel als zeer positief aanvaard.

Wat biedt de toekomst?

Grueson 4 eindigt met de woorden "wordt vervolgd?". Kan je hierover al een tipje van de sluier oplichten?

Bij Grueson 5 start de tweede cyclus. Door een volgende cyclus kan ik dingen wijzigen die ik minder vond en nieuwe dingen introduceren. Het 'vreemde' aspect zal wel blijven. De reden van "wordt vervolgd." is enerzijds een woordspeling op iets uit dat verhaal, maar is vooral ook een financiële kwestie. Graag ga ik met Grueson door. Grueson 5 is trouwens al voor een kwart geschreven en voor Grueson 6 is er al een basis.

Grueson nr.1:
De erfenis

Grueson nr.2:
Wapenbroeders

Grueson nr.3:
Het gebeurt in de
beste families

Grueson nr.4:
Grueson viert

Bij stripverzamelaars is Erik Vandemeulebroucke bekend als de tekenaar van geheim agent **Jim Lont**, de Antwerpse flikken **Dobberman** en **Van Geyt** (een paar jaar geleden in album uitgegeven bij Bonte!) en de **Pichelsteiner** (voor de Duitse markt), maar hij werkte het grootste deel van zijn leven vooral als illustrator.

In 1976 (of begin 1977) stichtte Erik zijn (zeef)drukkerij **BREUGHEL SCREEN PVBA**, vernoemd naar de straat waarin die gevestigd werd (Breughelstraat, Antwerpen). In 1996 werd **BREUGHEL INTERNATIONAL BVBA** opgericht, na stopzetting van Breughel Screen. In 2019 werd alle activiteit gestaakt, maar een belangrijk deel van het bedrijfsarchief kon gered worden voor het nageslacht.

De rage van de stickers was al enkele jaren bezig toen Erik met zijn drukkerij begon. De eerste (in het archief bewaarde) opdracht dateert van 24 december 1976, en werd gefactureerd en dus geleverd begin 1977. Naast rechtstreeks ontvangen opdrachten struinden enkele freelancevertegenwoordigers heel Vlaanderen en Brussel rond om bestellingen binnen te halen. Erik herinnert zich hierover dat de vertegenwoordigers hem eenmaal per week bezochten (meestal op vrijdag), en dat hij dan een heel weekend druk bezig was met ontwerpen voor al deze opdrachten, zodat de vertegenwoordigers het resultaat konden meenemen naar de klanten ter goedkeuring. Erik had bij de meeste bestellingen de volledige vrijheid met betrekking tot de te gebruiken tekenstijl en de tekening (ontwerp en uitvoering), op enkele uitzonderingen na, waarbij de opdrachtgever zeer specifieke instructies en/of foto's of voorbeelden van tekeningen meegaf. In dit laatste geval moest Erik meestal een zwarte lijntekening maken van de aangeleverde illustratie of foto om een goede afdruk mogelijk te maken. In één specifiek geval gaf de klant een sticker mee van Paniflower, getekend door Berck, met de vraag de tekening die hierop stond exact na te maken, uiteraard zonder vermelding van 'Paniflower' en 'Berck'. Of men zo'n sticker(s) als werk van Erik moet beschouwen, en dus moet opnemen in een stripstickercatalogus, laat ik in het midden. Sascha Van Laeken, auteur van deze catalogus, vindt alvast van wel. Het maakt het er natuurlijk niet makkelijker op om deze zelfklevers te herkennen, want voor die specifieke stickers werd noodgedwongen een heel andere, meestal onherkenbare tekenstijl gehanteerd.

Op deze pagina's breng ik een kleine selectie van werk dat wel zeer herkenbaar in de 'Erik'-stijl getekend werd. In de (aanvulling op) de stripstickercatalogus vindt u er heel wat meer. Een volledig overzicht zal wel nooit lukken, maar daardoor is de kans op nieuwe, verrassende ontdekkingen juist groot, wat toch het doel is van het verzamelen.

DE STICKERS VAN ERIK VANDEMEULEBROUCKE

De oplage van elke sticker varieert van welgeteld één exemplaar (één groot formaat voor de zijkant van een lichte bestelwagen) tot ruim 10.000 (de stickers voor Gondrand), maar meestal bedroeg de oplage 500 à 1.000 stuks (voor de gewone formaten) en een 25 à 50 (voor de grote formaten, bv. 70 x 50 cm).

Het formaat van de stickers varieert sterk. De meesten zijn 10 x 8 cm groot. De kleinste die ik tot nu toe tegenkwam, had een diameter van 5 cm, de grootste meet ruim 120 x 30 cm!

Er dient ook op gewezen dat stickers getekend voor *Gazet Van Antwerpen* nooit bij Breughel gedrukt werden.

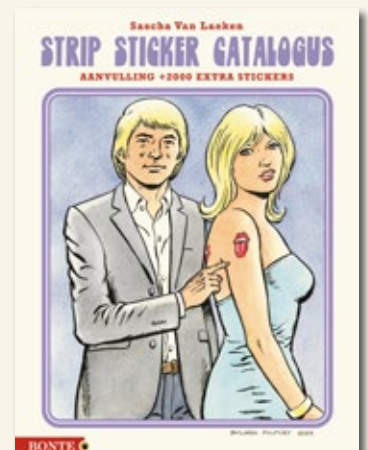
Hoewel in het archief een 2.000-tal (!) verschillende stickers zitten, zie ik regelmatig exemplaren die hierin niet voorkomen, waaronder ook herdrukken (soms met afwijkingen door bv. gewijzigde telefoonnummers of adressen, toevoeging van een faxnummer, andere kleuren, ander formaat of vorm van de sticker,...) en zelfs 'valse' (slechte herdrukken uitgevoerd door andere drukkers aan de hand van een sticker in plaats van de films, waardoor de afdruk (zeer) onduidelijk is).

In 1977, 1978 en 1979 verwerkte Erik ruim 800 opdrachten per jaar, vanaf 1980 daalt het aantal bestellingen drastisch: een 500-tal in 1980, 400 in 1981 en 1982, 300 in 1983. Het onvolledige archief loopt tot het jaar 2000. In die laatste jaren werd nog slechts sporadisch een sticker met illustratie gedrukt. De grote rage van de stickers was dan al voorbij. Gelukkig voor Erik kwam vanaf 1980 een nieuw verzameldomein op, waarvoor hij zeer veel werk verzette: de Q.S.L.-kaarten voor de radiozendamateurs.

Maar dat is een heel ander verhaal.

Strip Sticker Catalogus
(Sascha Van Laeken)
340p - kleur - HC
€59,95
ISBN 9789492704672

Strip Sticker Catalogus
Aanvulling
124p - kleur - HC
€29,95
ISBN 9789464009088

Tekenaar Ralph Dikmans

maak, hij helemaal geen superkrachten heeft, maar daar wel van overtuigd is. Materiaal genoeg voor handen op mijn werk. Ik gaf hem een ringbaardje, iets wat ik zelf ook had, samen met mijn buikje. Alleen het kapsel... wat gaf ik hem? Voor mij was het zelfs makkelijker om hem kaal te maken. Over de kleuren van zijn pak heb ik niet lang nagedacht. Het was namelijk de Nederlandse vlag. Rood masker, wit shirt, blauwe broek. Met oranje cape om het af te maken. Inmiddels draagt Anders-An dit pak in aangepaste vorm.

Peter: In onze Europese stripcultuur zijn helden echte helden. Soms heel sterk, maar meestal gewone mensen. De laatste decenia worden we overspoeld door superheldenfilms uit Amerika. Dus vonden we met Anders-Man een mooie mix met al dan niet een link tussen deze 2 stripcontinenten.

Het gaat er soms gewelddadig aan toe zonder te bloederig te zijn, zijn de Anders-Man-strips ook gericht op de jeugd? Die zijn wel wat gewoon tegenwoordig.

Ralph: Klopt. Ik ben opgegroeid met The A-team. Daar wordt ook volop in geschoten, maar niemand geraakt. Auto's gaan over de kop, crashen en de bestuurders stappen er rustig uit. Juist omdat de jeugd veel geweld gewoon is, is het juist het geweld heel dik aan te zetten. Ik wil dat het een humorstrip blijft, dus dat wordt ook overdreven. Ik wil geen geweld zoals in de eerste strips van Amoras. Dat zou niet passen in mijn strip. Ik laat me eerder inspireren door mijn jeugdstrip Paling en Ko. Daar werden ook de ergste dingen uitgehaald, om die op het volgende plaatje weer vergeten te zijn.

Peter: Natuurlijk ook voor de jeugd, maar humor en geweld kunnen perfect samengaan. Kijk naar Quentin Tarantino. De humor is volwassen zonder dat je het moet verbergen voor je kleine, het zit 'm allemaal in verwijzingen, cameo's en absurditeit.

Ralph: Ik heb het geluk te mogen samenwerken met Peter Busschots, iemand met wie ik qua humor volledig op 1 lijn lig. Hij maakt het hele scenario. In de ballonnetjes vul ik de dialoog (vaak op advies van Peter) in, maar soms kun je het niet laten om een kleine sneer te maken naar iets of iemand. Het absurde is dat ik in het nieuwe album een grap maak dat mensen massaal rundvlees gaan hamsteren. Life imitates art, zullen we maar zeggen, al werd het wc-papier. Ik probeer net als Suske en Wiske zoveel mogelijk een kleine cliffhanger in te bouwen. Zo blijft het leuk om te lezen, volgens mij.

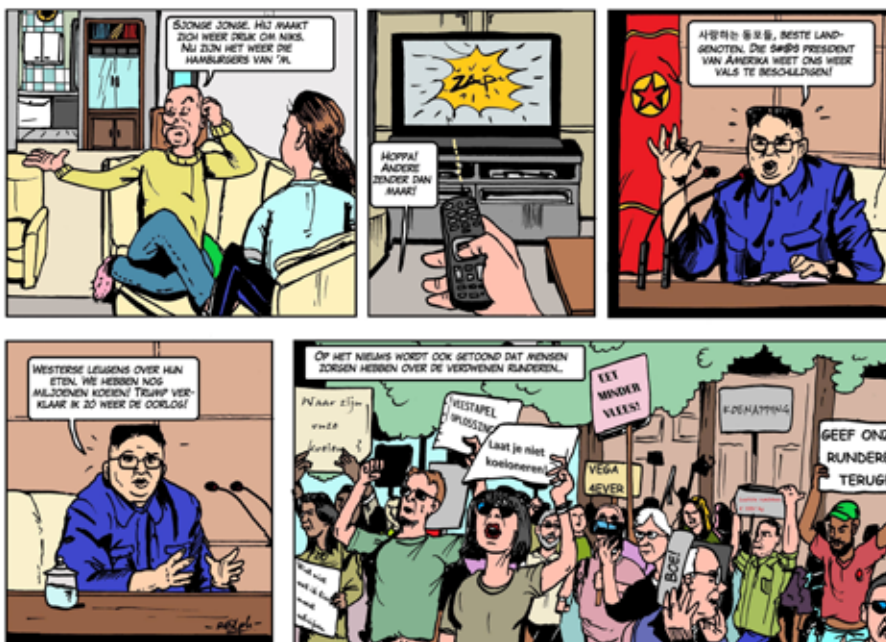
Interview met Peter Busschots (scenarist) en Ralph Dikmans (tekenaar) over Anders-Man 5: "Steak Stickerman"

Hoe kwam je op het idee om een niet zo super superheld te maken als Anders-Man? Heeft dat een oorsprong?

Ralph: Nadat ik op het randje van een burn-out zat, besloot ik een oude passie op te pakken: tekenen en schilderen. Ik kreeg veel positieve reacties op mijn werk, sommige stukken werden zelfs verkocht. Via via kreeg ik te horen van een internationale signeerbeurs in België, waar men voor de volgende editie stukken zocht voor de veiling. Ik maakte 3 schilderijen en werd er uitgenodigd als tekenaar. Maar ik had geen enkele strip. Niks om aan te bieden.

Ik ben een groot Marvel-liefhebber, heb zowat alle strips van Spider-Man in het Nederlands en veel ook in het Amerikaans en vond het leuk deze te parodiëren. Na een stripje of 18 wist ik dat ik nooit zou mogen publiceren/uitgeven. De rechten liggen bij Marvel, al is het bij een parodie wat makkelijker.

Ik wilde een eigen superheld creëren, zoals Superman van René Uilenbroek. Ik broedde op welke krachten er nog niet gebruikt waren die ik hem zou kunnen toekennen. Tot ik die dag op mijn werk hoorde dat iemand, die net een bord kapot had laten vallen, hoorde zeggen: "Ja, maar wie legt dat bord daar ook neer?" (Ik was destijds nog leerkracht op een school voor zeer moeilijk opvoedbare en moeilijk lerende jongeren). Ik bedacht me dat als ik nu een klunzige superheld

Peter: De verhalen zitten vol cameo's en verwijzingen dat geeft sfeer en ik ben benieuwd wie ze allemaal vindt.

De hoeveelheid cameo's lijkt zich per titel te vermenigvuldigen. Wordt dit zo gemaakt door de lezer of is het puur omdat je dat graag doet?

Ralph: Het is net door zulke cameo's dat ik mijn eerste album mocht uitbrengen. Ik liep met wat tekeningen en stripjes van Anders-Man op

het Stripspektakel in 2015 rond en vroeg aan verschillende uitgeverijen advies. Ik werd afgewezen, iets wat ik nu wel snap. Maar toch was iedereen erg vriendelijk. Vooral Catherine Dejonghe, die me zei vooral door te gaan. De dag erna had ik zoveel plezier gehad aan gesprekken met tekenaars aldaar, dat ik een klein stripje maakte met hen in de hoofdrol. Zij konden het erg waarderen en Catherine vroeg of ze ook in dat stripje mocht meespelen. Toen ik dat deed, gaf ze aan wel een heel album te willen met dit soort cameo's. Ik zocht uit welke tekenaars er kwamen, nam contact met hen op en vroeg hun wat dingen die ik kon gebruiken in de strip. Dat is eigenlijk zo gebeven. Het mooiste vind ik wel dat nu mensen mij een persoonlijk berichtje sturen met de vraag of ze alsjeblieft een rolletje mogen in de nieuwe strip. Eén persoon bood zelfs geld. Dat wilde ik niet. Ik vind het alleen maar erg leuk dat mensen dit zo tof vinden. Voor mij is het ook wat gemakkelijker, want het is leuker om een bestaand persoon te tekenen, dan er een te verzinnen.

Michel De Stickere (Bad Stickerman) en schrijver Peter Busschots.

Anders-Man 5

Steak Stickerman

Peter: Iedereen kan een rol krijgen. Het personage wordt dan netjes voorgelegd en goedgekeurd zodoende dat er geen misverstanden kunnen van komen. Politieke figuren gebruiken we sowieso.

Hoe reageren lezers op een cameo van zichzelf? Kim Jong-un zal er niet veel van zeggen, Facebookvrienden net wel, denk ik dan. Heb je ook boze reacties of of zijn ze allemaal positief?

Ralph: Ik heb louter positieve reacties gehad. Er zijn er zelfs die

vragen of ze ook in het volgende verhaal weer mogen mee doen. Eén persoon is het levende stripfiguur geworden. Dat is Michel De Stickere, enorm stripliefhebber die zelfs "Help, mijn man heeft een hobby" heeft gehaald op tv.

Bad Stickerman is een Facebookvriend die is uitgegroeid tot een hoofdfiguur in de laatste albums. Hoe verloopt die samenwerking?

Ralph: Michel kende ik een klein beetje, toen de vraag van Peter kwam om van hem een superschurk te maken, die op het einde van deel 4 zijn entree aankondigt. Het leuke is dat Peter al wel wist wat hij wilde doen, maar ik enkel en alleen die plaat gemaakt had. Michel haalde de krant met de mededeling dat hij een stripheld zou worden. Dat was voor hem een droom die uitkwam. Ondertussen worstelde ik met een soort tekenaars-block, het lukte me niet goed om de ideeën van Peter op papier te krijgen. Daarnaast was ik mijn eigen bedrijf gestart, waar ook de nodige leuke opdrachten uit voortvloeiden. Ik merkte dat ik me beter kon uitleven in losse tekeningen dan een echt verhaal. Gelukkig vond ik op het einde van 2019 de motivatie terug en lukte het me eind maart 2020 met hard werken de laatste 20 bladzijden af te ronden.

Michel, Bad Stickerman, is het beste levende reclamezuil dat je kunt wensen. Hij is een tikkeltje prettig gestoord, net zoals Peter en ik, waardoor het goed klikt tussen ons.

Peter: De samenwerking met Stickerman is schitterend, hij is levende reclame en speelt zijn rol met verve, zeg maar trots.

Ik weet dat je een soort auteursretraite hebt gedaan bij Romano Molenaar waar je tips and tricks krijgt en onderling ervaringen uitwisselt. Romano heeft echter een compleet andere tekenstijl. Zou je dit aanraden aan startende auteurs?

Ralph: Klopt, ik heb een weekend lang een masterclass gevolgd bij Romano Molenaar en Charel Cambré, twee enorm gedreven, getalenteerde, maar vooral vriendelijke tekenaars. Ik heb van beiden veel mee gekregen: camerastandpunten, diepte, achtergronden, enzovoort. Maar toch van beide meesters het meest van Cambré, aangezien zijn strip Europees is, iets wat onze strip ook is. Ik zat daar tussen talenten als een Kristof Berte, Joey Potargent, René Rientjes, Dennis Spaans, die allen hun strepen verdiend hebben of aan het verdienen zijn. Het is mooi om te zien dat deze mensen daar ook veel aan hebben gehad. Ik kan in ieder geval zeggen dat ik bij hen in de klas heb gezeten. Hahaha.

Hoe ga je te werk bij het scenario, schrijf je alles tot in de puntjes uit of verzijn je de helft erbij terwijl je aan het tekenen bent?

Ralph: Ik krijg het scenario van Peter, dat ingedeeld is in pagina's. Hij vertelt wat er gebeurt globaal, en geeft aan wat er ongeveer verteld zal worden. Als hij iets in zijn hoofd heeft qua tekening, geeft hij het ook aan. Ik werk met een halve pagina tegelijk, vergelijkbaar met Suske en Wiske van vroeger. Soms heb ik zin om wat uit te pakken, want iets wat ik in de masterclass geleerd heb, is dat je op 1 plaat(je) even moet uitpakken om die de blikvanger te laten zijn. Ik werk op twee halve A4-pagina's. Ik schets het eerst uit met blauw potlood, waarna ik het met inkt (een 0.3 of 0.2 pen) uitwerk. Over het vorige album kreeg ik te horen van een andere tekenaar dat mijn lijnen erg dik waren. Ik heb dat hele album met een Tombow getekend. Dat is een speciale Japanse kalligrafiepen die het midden houdt tussen een fineliner en een penseel. Ik sta open voor kritiek, dus probeer ik elk album beter te maken dan het vorige.

Peter: Eerst zoek ik een onderwerp. Dat kan bijna alles zijn. Daar doe ik dan research naar, Google helpt daar een handje. De verhaallijn zit al in mijn hoofd, nu nog op papier. 2 tot 3 A4-bladen

schrijf ik vol met ideeën, uitspraken, gebeurtenissen, anekdotes. Dan begin ik de verhaallijn uit te schrijven met een balpen en in drukletters. Met daarnaast mijn aantekeningen, telkens ik daar eentje van gebruik schrap ik die. Zo vergeet ik niets te gebruiken en tegen het einde van het scenario is alles doorstreept. Nu gaan we het uittypen en opsplitsen in pagina's en alles checken. Zitten de tijden juist, zijn er geen spelfouten of net opzettelijk wel. Dat neemt ongeveer een halfjaar in beslag. Daarna nog 1 druk op de knop en de elektronische snelweg levert alles aan Ralph.

Het tekenwerk is op papier, zie ik. Wat verdeel je tussen papier en computer?

Ralph: Heel het schetswerk inkt ik ook in. Ik teken de schetsen niet opnieuw op een ander blad. Ik teken vrij snel, dus wil ik ook graag snel door. Deze keer heb ik fouten niet weggeplakt met witte stickers, maar op de computer weggepoetst en digitaal verbeterd. Ook de tekstballonnen heb ik er niet al in gezet. Ik zag dit bij een Paul Geerts-tekening van Suske en Wiske. Ik laat wel ruimte voor de dialoog, maar het ziet er allemaal wat fraaier uit. Ook kun je wat meer spelen met de ballon. Je maakt 'm kleiner als het nodig of vergroot hem bij meer tekst. Sinds het vorige verhaal kleur ik ook digitaal in. Ik gebruikte in album 2 en 3 nog flexmakers, maar nadat ik ze opnieuw inscande, ging er veel van de subtiele kleuren verloren. Ik vind de computerkleuren er ook wat fraaier uitzien.

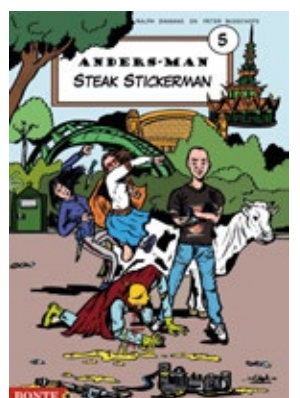
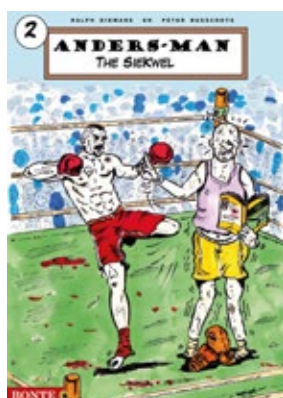

Hopelijk hebben we mensen warm gemaakt voor het beste album van ons tot nu toe... Steak Stickerman. De bende van L.L., met daarin Bad Stickerman, heeft er maanden over gedaan om alle runderen op aarde te laten verdwijnen. President Trump, die inziet dat zijn vrouw Melanie niet zonder haar steak kan, vraagt Anders-Man om hulp. Bijgestaan door zijn dochter, de generaal van

het Amerikaanse leger en het hoofd van de veiligheidsdienst hebben ze genoeg mankracht om deze uitdaging aan te gaan. Maar volstaat dat als het gevecht in de ruimte plaatsvindt? Je leest het in Anders-Man 5.

Uitgegeven door uitgeverij Bonte, verkrijgbaar in de betere stripwinkel.

www.ralpdikmansdesign.nl

L.E.O. Faes

Reynaert - rein van aard

Voor veel neerlandici is het middeleeuwse dierenepos “Van den vos Reynaerde” een favoriet studieobject. Ze worden vooral geïntrigeerd door de vragen: “Waarom?” en “Waar?” Waarom bedrijft de vos zijn wandaden en waar spelen de gebeurtenissen zich precies af?

Volgens de ene neerlandicus is “Van den vos Reynaerde” een schelmenroman (zoals de avonturen van Tijl Uilenspiegel), volgens de andere is het een politiek geschrift, waarin de schrijver politici en/of machthebbers aanvalt.

Ook L.E.O. Faes is natuurlijk, als echte neerlandicus, al jaren bezig met het “Waarom?” en “Waar?” van “Van den vos Reynaerde”. Hij heeft aan het onbarmhartige dier zelfs drie stripboeken gewijd: “Reynaerts wraak”, “De moordenaars van Malpertuus” en “Dottore Renardo al Dente”.

Volgens Faes is “Van den vos Reynaerde” zeker geen schelmenroman. Daar zijn de wandaden van “de felle met de rode baard” te gruwelijk voor. Een schelmenroman is komisch, “Van den vos Reynaerde” is cynisch, maar zeker niet leuk.

Voor een politiek geschrift is “Van den vos Reynaerde” te onduidelijk: welke machthebber wordt door Willem die Madoc maecte aangevallen?

Maar wat is “Van den vos Reynaerde” dan wel?

De moordenaars van Malpertuus
Leo Faes
80p - ongekleurd - SC - A4 liggend
€9,99
ISBN 9789492704047

Oorlogspad
Leo Faes
98p - ongekleurd - SC - A4 liggend
€9,99
ISBN 9789492704177

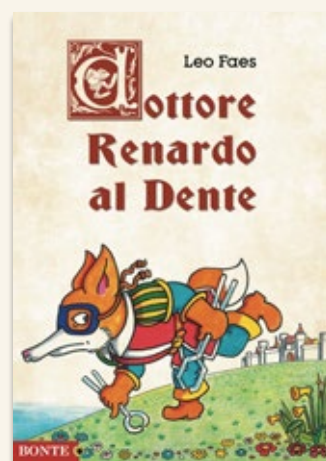
Plotseling zag Faes de oplossing - en had hij de basis voor zijn Reynaertstrips: Reynaerts vader werd opgehangen, hoewel hij volgens de tekst van het verhaal “vrij van zonden”, onschuldig dus, was (vers 2010-2011). Dat verklaart de gewetenloze wandaden van Reynaert: hij wrekt meedogenloos de moord op zijn vader. “Van den vos Reynaerde” is dus geen schelmenroman of politieke spottekst, maar een voorhoofse ridderroman waarin een edelman zonder medelijden de dood van een geliefde wrekt.

Reynaert is dus letterlijk “rein van aard”: oprecht van hart verwondt of doodt hij iedere hoveling die bij de moord op zijn vader betrokken is. En hij kan niet ophouden met zijn gruweldaden: bij zijn vertrek van het hof vindt hij het erg jammer dat hij de hovelingen niet nog meer kwaad kan doen (vers 2993-2997).

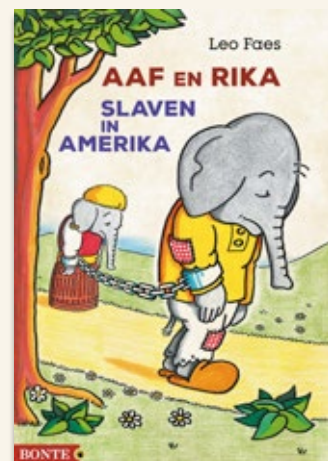
Ook over de locaties van “Van den vos Reynaerde” zijn de reynaerdofielen het niet eens. De ene zegt dat het hof van Nobel de leeuw in Gent ligt, de andere beweert dat Malpertuus, het hol van Reynaert, ten noordoosten van het hof ligt, enzovoort.

Toch is ook in dezen de oplossing simpel: aan het einde van “Van den vos Reynaerde” vertrekken Belijn de ram en Reynaert de vos van het koninklijke hof naar Rome. Na een tijdje komt het tweetal bij Reynaerts hol aan. Dat betekent dat Reynaerts woning ten zuidoosten van het hof ligt: Rome (en dus ook Malpertuus) ligt zuidoostelijk van Vlaanderen (en dus ook van het hof van Nobel de leeuw - dat inderdaad in Gent kan liggen).

Mogelijk ontdekt Faes bij het bestuderen van “Van den vos Reynaerde” nog iets wat nog geen neerlandicus ooit gezien heeft. Dan wijdt hij er ongetwijfeld weer een strip aan.

Dottore Renardo al Dente
Leo Faes
48p - ongekleurd - SC
€9,99
ISBN 9789492704511

Aaf en Rika - Slaven in Amerika
Leo Faes
64p - ongekleurd - SC
€9,99
ISBN 9789492704801

RICHARD BOOM'S

THE SISTERHOOD

www.boom-art-department.com

Wat is The Sisterhood?

Nou, het is het idee dat ik een tijdje geleden bedacht, gebaseerd op mijn comicon-schetsboekthema met afbeeldingen die ik graag verzamelde, namelijk "mummies". En nou ja, lady-mummies om specifieker te zijn.

The Sisterhood werd het idee achter verhalen, die in scripts veranderden en dankzij mijn verzameling mummies vond ik het leuk om ook ruilkaarten, munten, boekenleggers, prints, magneten en nog veel meer te maken!

Sisterhood, de strip:

Heel in het kort: de kracht van de Justice Gems is vrijgegeven en nu komen over de hele wereld de gemummificeerde Priesteressen van Gerechtigheid weer tot leven.

Intentie:

Sisterhood is een serie van op zichzelf staande verhalen. Elk stripboek zal verschillende artiesten bevatten, om niet alleen een hoge kwaliteit te garanderen, maar ook om een platform te creëren voor uitstekende artiesten.

Pitch:

Gedurende verschillende eeuwen heeft de oude Orde van Gerechtigheid sluimerend begraven gelegen, maar de magische kracht van de Justice Gems is vrijgegeven tijdens een Egyptische archeologische opgraving... Nu komen over de hele wereld de gemummificeerde Priesteressen van Gerechtigheid weer tot leven. Aangezien bovennatuurlijk kwaad de menselijke samenleving bedreigt, zal de Sisterhood er zijn om te bewaken, te strijden en te beschermen.

Algemeen plot:

In 1917 betreedt een mysterieuze avonturier een piramide in Brits koloniaal Egypte, waar hij de Ketel van Khepri opent. De geesten van priesteressen uit de oudheid worden vrijgelaten en wekken mummies over de hele wereld, die toegewijd waren aan een belichaming van de Godin van Gerechtigheid en Waarheid. Vijf jaar later vormen de mummies de Sisterhood of the Mummy, een spirituele orde om te helpen de waarheid te ontdekken en gerechtigheid uit te spreken tegen het buitengewone en bovennatuurlijke. Ze zijn agent, rechter, jury en beul die de wereld verdedigen. De orde leeft in een ondergrondse basis met technologie die verder gaat dan de huidige standaard. Ze worden geleid door de avonturier, de Moeder-Allerhoogste en de overblijfselen van een Egyptische god wiens essentie wordt gebruikt als software voor de supercomputer.

Richard Boom: projectleider/creator.

Richard Boom begon met een Bad Grrl Comics Fanclub in 2001. Kort daarna ging hij samenwerken met de FACTS-organisatie waar hij ook met de oprichter van Broken Frontier bevriend raakte en kort daarna begon hij te werken voor deze nieuwssite. Later richtte hij de website Comicsforsinners op die meer lijkt op zijn eerdere BadGrrl-fanclub. Tegenwoordig houdt Richard zich bezig met zijn Art Agency, verstuurt hij comicgerelateerde persberichten en publiceert sinds 2019 verschillende stripboeken.

Alfredo Reyes: tekenaar

Sinds 10 jaar is Reyes een vaste onderdeel van het team van Boom Art Department en hij heeft meer dan 125 covers getekend voor Zenescope Entertainment. Daarnaast is hij onderdeel van het vaste team van de animatiemanga One Piece.

Het Strand:

Tekst: Richard Boom - Tekenaar: Alfredo Reyes

Het is eigenlijk een autobiografisch moment, waarbij ikzelf de persoon ben die naar het strand trekt om daar tot rust te komen. Ik heb een tijd gehad dat ik maar net onder een burn-out ben uitgekomen, door het gelukkige toeval dat ik op het strand was... en de rollende golven, de wind en het eeuwige zand lieten me volledig tot rust komen. De stress van het dagelijkse leven, het harde werken in combinatie met een extra opdracht, thuis proberen het goed te doen en te zorgen dat de hypotheek toch wordt betaald....

Door op het strand te zijn, de golven te horen, de wind te voelen... ontstressen.

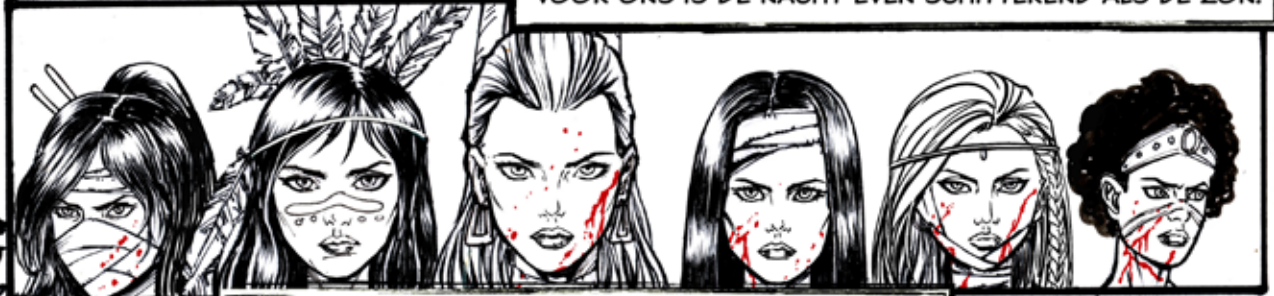
Richard is boomvavavoom op het forum.

ER ZIT SCHOONHEID IN WAT WE ZIEN, NATUURLIJKE GRATIE EN ELEGANTIE.

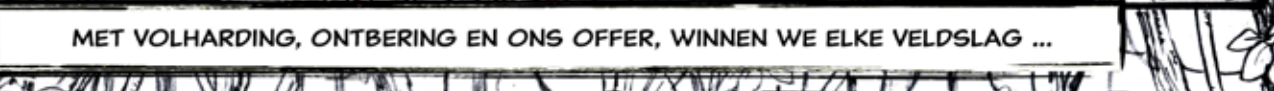
VOOR ONS IS DE NACHT EVEN SCHITTEREND ALS DE ZON.

ZULLEN WE OOIT ORDE ZIEN NA DE CHAOS?

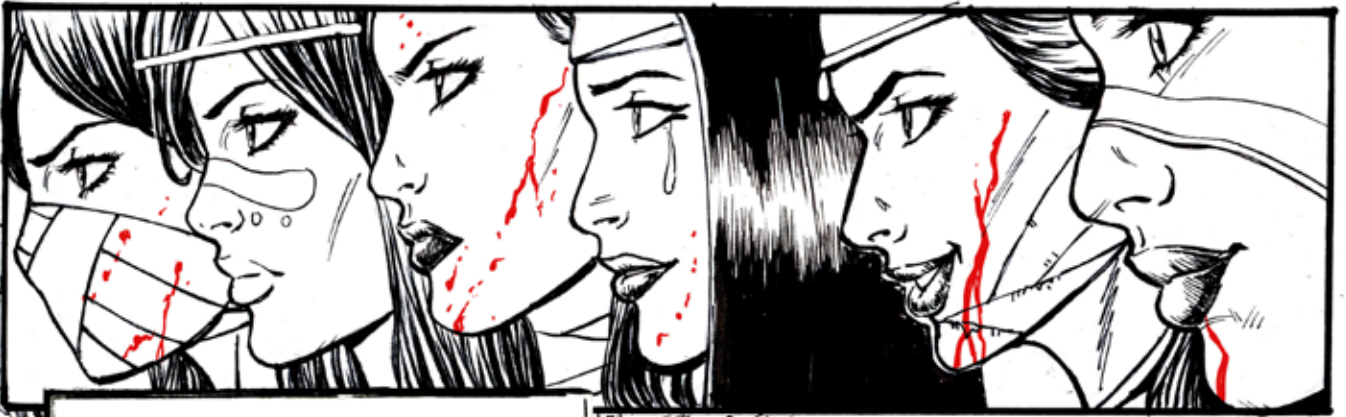

MET VOLHARDING, ONTBERING EN ONS OFFER, WINNEN WE ELKE VELDSLAC ...

... VOOR LIEFDE. LIEFDE VOOR HET LEVEN.

WE WORSTELN MET HETZELFDE
ALS ELK ANDER MENS, ZELFS AL
ZIJN WE NIET MEER MENSELIJK.

ONS LICHAAM KREEG NIEUW LEVEN,
EN ONZE ZIEL EEN NIEUW DOEL.

WE ZIJN HERBOREN OM HET EEUWENOUDE KWAAD TE VERSLAAN,
DE 'DRAAK' TE OVERWINNEN EN OM FOUTEN RECHT TE ZETTEN...

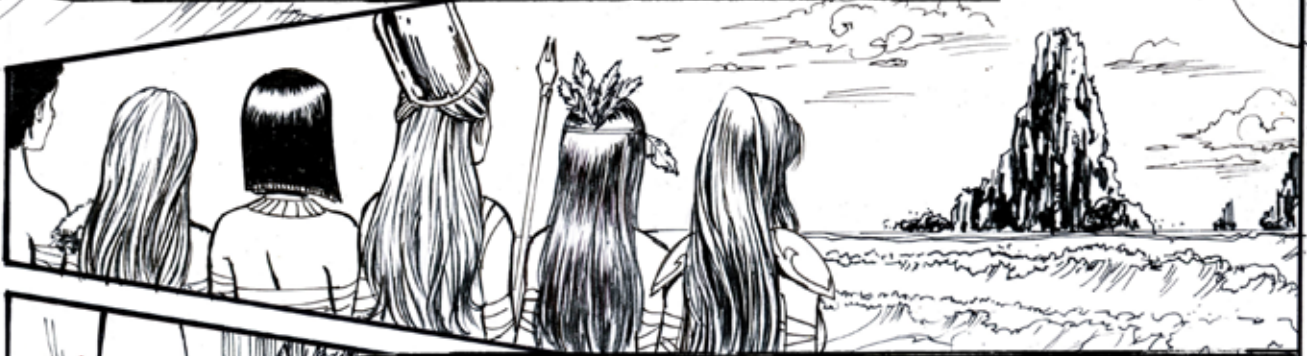

... MAAR OOK WIJ TWIJFELEN EN EN ZIJN NIET HARDVOCHTIG.

ER ZIJN OOK MOMENTEN VAN TWIJFEL, OVERWELDIGD DOOR EMOTIES,
OVERBELAST EN UITGEBLUST. ZONDER DE JUISTE VISIE...

...WANNEER WE OVERSPOELD WORDEN DOOR ONS HERWONNEN LEVEN,
EEN NIEUWE HARDE WERELD, IN DE OCHTEND VAN EEN NIEUW TIJDPERK...

...ER IS VEILIGHEID IN STILTE, VERBONDENHEID ZONDER BARSTEN...

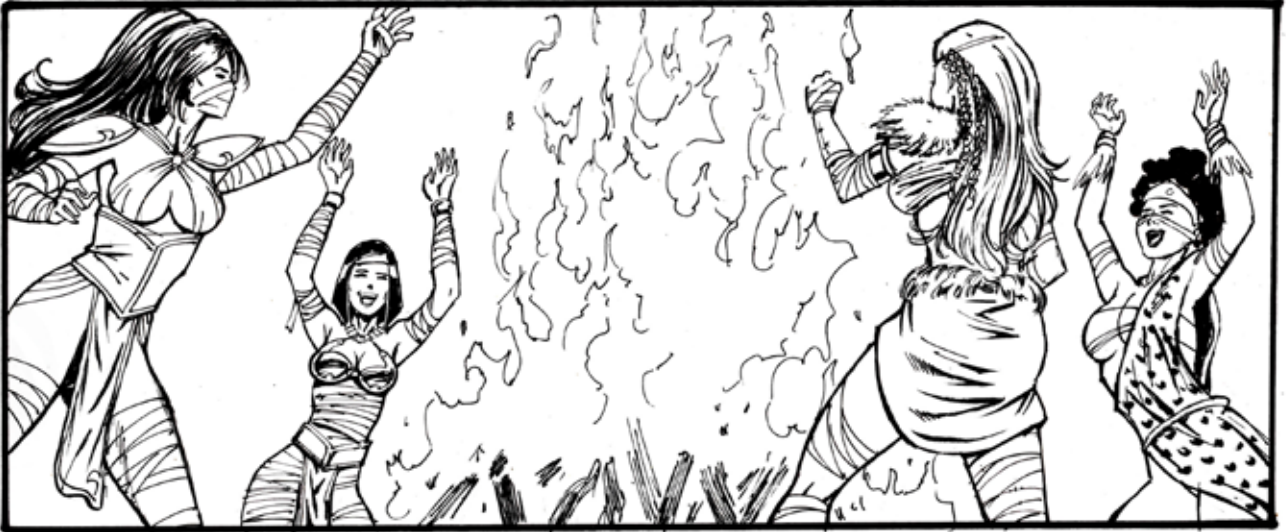
...WE BOUWEN TERUG OP, WE VECHTEN, STREVEN EN OVERDENKEN...

...WE BLIJVEN...

...WE HERINNEREN...

...EN VIEREN HET LEVEN...

WE ZIJN VOORZICHTIG, ZELFS BIJ EEN OVERWINNING.

WE VOLHARDEN
WAAR ANDEREN
DURVEN OPGEVEN.

WE KOMEN WEER TOT RUST...

...WE VECHTEN VOOR EEN NIEUW BEGIN...

De sonometer heruitgevonden

Uit Versus 131, het ledenblad van De Fameuze Fancclub. © De Fameuze Fancclub

Tussen 1948 en 1959 tekende Willy Vandersteen acht Suske en Wiske-avonturen voor het weekblad Kuifje. Deze verhalen gingen de stripgeschiedenis in als de befaamde 'blauwe reeks'. Vandersteen begon nog aan een negende verhaal. De samenwerking met Hergé stopte echter, waardoor het bij enkele stroken zou blijven. Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van Suske en Wiske werd aan de Franse stripscenarist François Corteggiani gevraagd om een nieuw plot te bedenken voor *De sonometer*. Brusselaar Dirk Stallaert, die erom bekendstaat zich verschillende tekenstijlen eigen te kunnen maken, kreeg de eer om het verhaal in beeld te brengen in de sfeer van de blauwe reeks.

DIT INTERVIEW WERD TELEFONISCH AFGENOMEN DOOR NIELS VAN DER MADE OP 22 JULI 2020

Bij het grote publiek is Dirk Stallaert vooral bekend als tekenaar van Nero, in de schaduw van Marc Sleen. Daarna werkte hij een tijdje voor Merho aan De Kiekeboes en creëerde hij met Urbanus de gagreeksen Plankgas en Plastronneke en Mieleke Melleke Mol. Hij tekende ook heel wat Suske en Wiske-kortverhalen en enkele albums in de rode reeks. Recenter verschenen er van zijn hand drie delen van de veddestrip De avonturen van K3. Liefhebbers van de klare lijn kennen hem van de kortlopende reeks Nino, die hij begin jaren negentig samen met Hec Leemans maakte voor het weekblad Kuifje.

Vanuit zijn woonplaats Gent vertelt de aimabele en bescheiden tekenaar over hoe *De sonometer* tot stand is gekomen.

"Nu al meer dan een jaar geleden is Toon Horsten, de toenmalige uitgever strips van Standaard Uitgeverij, hierheen gekomen om te bespreken wat ik naast de reeks Mieleke Melleke Mol nog zou kunnen doen. Een van die projecten was het maken van *De sonometer*. Ik was heel content, want de blauwe reeks heeft een speciale weerklink. Het wordt toch beschouwd als het mees-terwerk van Willy Vandersteen."

Dirk Stallaert.

Een eigen draai

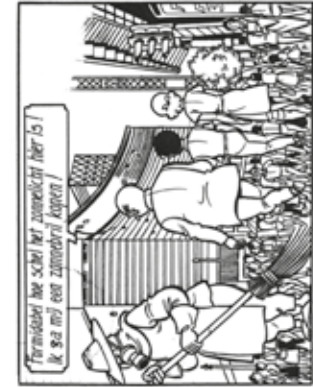
"Ik kende François niet. Mogelijk heeft Hec Leemans hem als scenarist voorgesteld aan Standaard Uitgeverij. François woont echter ergens in de buurt van Nice. Hij is een keer naar Gent gekomen, waarschijnlijk omdat ik de reputatie heb dat ik me niet graag verplaats. Toen, François en ikzelf zijn toen ergens iets gaan eten, samen met de tekenaar van de reeks Lefranc. Het klikte. We hebben afgetast wat hij wilde en wat ik wilde. François bleek voor een Fransman redelijk veel te weten over de Vlaamse strips. Dat is niet zo vanzelfsprekend. Vandersteen is wel redelijk beroemd, maar ik denk niet dat Bob et Bobette in het Franstalige gebied echt een fenomeen zijn zoals hier."

zijn eigen draai aan gegeven. Het is een heel moeilijke opgave om toch te proberen in de lijn van Vandersteen te blijven en uit te vissen wat hij eventueel bedoeld zou kunnen hebben. Eigenlijk was alleen bekend dat de sonometer iets met geluid te maken had en dat het verhaal over geluidsoverlast zou gaan. Daarmee was Vandersteen zijn tijd vooruit. De sonometer is een toestel geworden dat geluid absorbeert.”

In de vingers

“Het heeft wel nog een half jaar geduurd voordat ik kon beginnen. Mijn deadline was 10 augustus en ik was zeer voorzichtig. Ik wilde er genoeg tijd voor uittrekken en had acht maanden gevraagd. Een eerste deel van het scenario kreeg ik halverwege december. Ik had inmiddels een beetje zitten oefenen om de figuren in mijn vingers te krijgen. Ik had vroeger wel al voor Studio Vandersteen gewerkt, maar die figuren verschillen toch nogal van de stijl van de blauwe reeks.”

“Wat ik vroeger voor de Studio deed, was voornamelijk geïnspireerd op de albums uit de zestig jaren. Mijn eerste Suske en Wiske was *De pronte professor* (2006) voor Technopolis in Mechelen. Ik tekende vooral de kortverhalen voor TrosKompas en het stoorde niet echt als de stijl een beetje afweek van wat Luc Morjaeu deed. Niemand heeft me er toen voor op mijn vingers getikt dat ik mijn eigen versie maakte. Ik ben eigenlijk nooit een vast lid van Studio Vandersteen geweest. Ik deed mijn eigen ding en af en toe vroeg Luc mij om iets te tekenen. Soms liet hij me ook een lang verhaal maken, zoals *Suske de Rat*. Daar heb ik me geweldig mee geamuseerd. Dat waren echt de oude figuren, met Wiske en haar *patatneuzeke*. Goed verhaal ook. Maar dat staat allemaal ver af van Vandersteens klare lijn uit de jaren vijftig.”

“De tekenstijl voor *De sonometer* was niet vanzelfsprekend. Ik heb zo’n beetje de reputatie dat ik alle stijlen aankan, maar het kost mij evenveel moeite als iemand anders. Die anderen doen dat gewoon niet. Die zijn veel slimmer dan ik. Commercieel gezien is het onzin om je met alle mogelijke stijlen bezig te houden. De echte toppers hebben zich altijd beperkt tot één stijl. Kijk maar naar Morris en zo. Vandersteen tekende natuurlijk wel én realistisch én karika- turaal.”

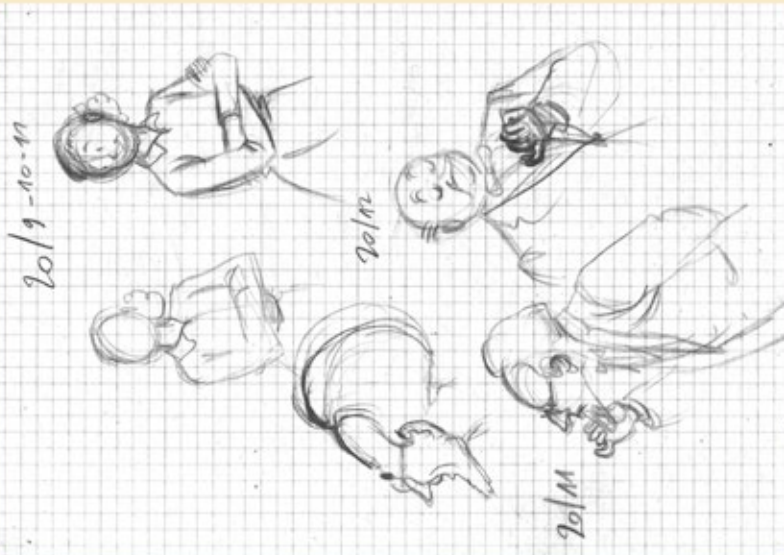
Wiske en Lambik veranderden snel

“Het stijverschil binnen de blauwe reeks was ook een moeilijkheid. Ik had een documentatiemap samengesteld met scans van de figuren in verschillende houdingen om me op te baseren. Toen zag ik dat vooral Wiske geweldig veel veranderde van het ene album naar het andere. Lambik ook trouwens. Omdat er zoveel tijd tussen

die albums zit, gaat die verandering veel sneller dan in de rode reeks. In *De schat van Beersel* lag naar mijn gevoel de stijl nog niet helemaal vast. Vandersteen was nog aan het zoeken en zijn oude huid aan het afwerpen. Hij was daar het voorbeeld van Hergé nog in zich aan het opnemen. Ik heb een beetje een middenmoot Lambik genoemd. Niet die van *Het gouden paard*, het laatste verhaal in de blauwe reeks, maar zo ergens halverwege.”

“In de paar oorspronkelijke stroken die er van *De sonometer* bestaan, is het kapsel van Wiske ook weer wat veranderd. Dat ligt waarschijnlijk aan de inbreng van Eduard De Rop. Ik vermoed dat Vandersteen het voor het grootste deel aan hem had overgelaten. Die stijl heb ik niet gevolgd. Dat was een keuze die ik gemaakt heb. Ik had dat kunnen doen, maar ik ben nogal een fan van het werk van Vandersteen uit de vijftiger jaren, de periode dat Karel Boumans

▲ Een van de oorspronkelijke stroken van *De sonometer*.

“Er bestond geen aanzet voor een scenario. Behalve een paar halve pagina’s was er niets. Nergens stond beschreven wat die sonometer eigenlijk was. François heeft dus zijn plan moeten trekken en zelf moeten uitvinden wat de bedoeling was. Enfin, niemand weet natuurlijk wat de bedoeling van Vandersteen was. François heeft er dus

▲ De datum waarop Stallaert begon te tekenen aan *De sonometer* zit verstopt in het eerste prentje.

▲ Voor Knack tekende Stallaert in 2008 een stripje in de Vandersteenstijl van de jaren zestig.

▶ De cover van de Knack-special.

inktte. Hoewel ik zelf opgegroeid ben met de verhalen uit de jaren zestig, die voornamelijk geïnterd door Eduard De Rop. Die herlees ik nog regelmatig. Ik vind dat fantastisch, met die rode steunkleur. In die stijl heb ik met Erik Meynen ooit een verhaaltje van twee pagina's gemaakt voor Knack. Daarnaast hadden we samen een reeks over twee inspecteurs, Pakkeman en Poulet, en heb ik daarvan ook een Vandersteen-aflevering gemaakt met die steunkleur. Ook daar heb ik me geweldig mee geamuseerd."

"Eigenlijk denk ik dat ik me voor De sonometer meer aan de rode reeks van de jaren vijftig gespiegeld heb. Die stijl is toch wel ongeveer gelijklopend met de blauwe reeks. Ik heb de indruk dat Vandersteens rode reeks de blauwe wat gevolgd is. De lijnvoering is daarin ook heel klare lijn, à la Hergé. De stemmerover is bijvoorbeeld echt fantastisch getekend met geweldige inktlijnen. Heel mooi."

Naar Kuifje gekeken

"Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat ik ook wel naar Kuifje heb gekeken. Mijn theorie is dat als je iemands stijl wilt nadoen, je er nooit fout aan doet om diens voorbeeld na te doen. Op die manier kom je dan dikwijls in de buurt van de stijl die je wilt hebben. Ik zal niet zeggen dat Vandersteen Hergé nadeed, maar hij stond wel onder zijn invloed.

▶ Enkele scènes uit de oorspronkelijke stroken komen terug in het verhaal.

Oorspronkelijke stroken verwerkt

"Hier en daar is er een prentje uit de oorspronkelijke vijf halve pagina's op kunstige wijze verwerkt in het nieuwe verhaal. Bijvoorbeeld de scène waarin het vliegtuig juist geland is in Tokio, met op de voorgrond een typisch Van-dersteense Japanse dame in kimono. Ik heb die wel wat bijgewerkt omdat er op dat moment in het verhaal een ambulance moest komen aanrijden. Op de oorspronkelijke stroken komt een man voor met een kuif in zijn nek. Omdat er geen teksten op stonden, had ik niet door dat die man professor Tellenbol was. Mijn frank was niet gevallen. Dus bij het creëren van de figuren heb ik hem naar mijn hand gezet."

"Er is ook een middeleeuwse flashback-scène waarin een ninja over een dak loopt. Omdat ik een grote fan ben van de vroege Rode Ridder-albums, heb ik daarvoor een venster getekend waarachter je de Rode Ridder uit *Het wapen van Rhei* (1960) ziet zitten. Dat is voor de kenners. Zijn zwaard staat in de paraplubak. Bij een samoerai die iets moest uitroepen in het Japans, heb ik

een trucje uitgehaald dat ik vroeger bij Nero vaak gebruikte. Het lijkt Japans, maar als je het blad omdraait, zie je gewoon iets in het Nederlands staan."

Tekenen op papier

"Ik werk nogal omslachtig met voorstudies, kladjes en potloodpagina's, die ik dan overteken op kalkpapier. Tekenen op de computer ligt mij niet. Alleen het inkleuren en hier en daar een correctie gebeurt digitaal. Van de oorspronkelijke rasterinktekening van de blauwe reeks ben ik een geweldige fan. Ik ben een klein beetje een nostalgicus, moet ik eerlijk toegeven. Die inkleuring was naar mijn smaak heel zonnig. Waarbij ik direct ook de bedenking moet maken

dat het zonnige dikwijls gewoon door de vergeling van het papier komt. Voor *De sonometer* kreeg ik de richtlijn om me te baseren op de laatste inkleuring van de blauwe reeks. Zelf volg ik meer de visie van Hergé, die alles vlak kleurde. Dat is een kwestie van smaak en daar kan je niet over discussiëren."

"Ik was een trage starter. Toen ik vooraan in de twintig was, had ik eigenlijk nog bijna niets gepubliceerd. Alleen een strip met onderschriften in het weekblad Knack. Omdat ik dacht dat het een goede start zou zijn om mijn carrière te beginnen bij Vandersteen, heb ik die tekeningen naar hem opgestuurd. Ik ben nooit echt ambitieus geweest en het was zomaar een vaag ideeetje. Hij heeft een brief teruggestuurd met de boodschap dat het wel

goed was, maar dat hij op dat moment geen personeel nodig had. De Studio was voltallig. Het was een afpoelbriefje, maar heel beleefd en heel vriendelijk."

"Toen er pas sprake van was dat ik *De sonometer* ging afwerken, heb ik hier een paar mensen van VTM en iemand van *Het Nieuwsblad* over de vloer gehad. Ze wilden mij toen absoluut laten zeggen dat het een soort revanche was. Of eerherstel. Terwijl ik me nooit gekrenkt heb gevoeld in mijn eer. Vandersteen had gewoon gelijk. Er was geen plaats in zijn Studio Vandersteen en waarschijnlijk vond hij het ook nog niet goed genoeg. Ik heb daar nooit moeite mee gehad." ■

In zijn jonge jaren solliciteerde Stalleert bij Vandersteen.

p.v.b.a. Studio Vandersteen

Beauvoelaan, 72 - Heide Kalmthout 2100
Telefoon - 031 / 669740
Postcheck - 000-0403793-43
Kredietbank 404-5012501-75 Kalmthout
Handelsregister 146074 Antwerpen

Kalmthout 15-5-82

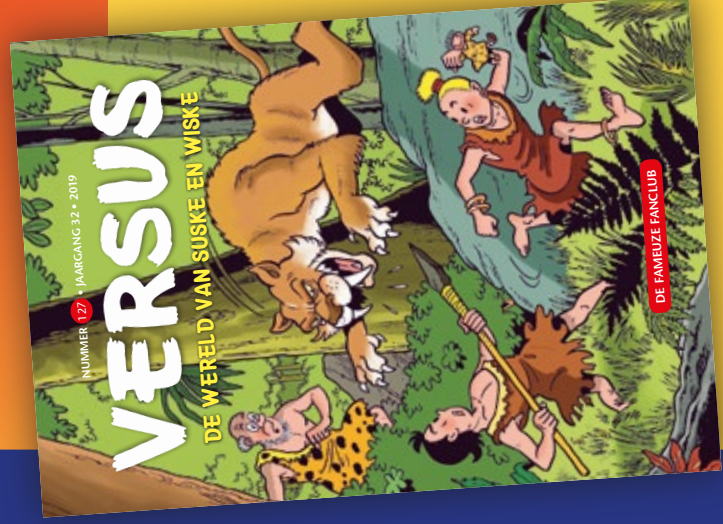
Beste Dirk,

Hartelijk dank voor de brief die ik van je mocht ontvangen en de tekeningen die lang niet slecht zijn. Met enige aanpassing zou uzeker bruikbaar materiaal leveren. Spijtig genoeg is momenteel heel de studio volzet en het is wel zo dat de tekenners die eens bezig zijn niet zo vlug hun baan opgeven. Ik geef je in ieder geval de raad met moed en volharding te blijven tekenen en je stijl nog wat bij te schaven. Je staat nu al zo ver en het zou jammer zijn als je nu zou stoppen. Alle schoten kunnen geen roos zijn, Dirk. Er zal voor u nog wel eens iets uit de bus komen.

Ik wens je in ieder geval nog veel succes voor de toekomst!

Vriendelijk groeten van

© Standard Uitgeverij

De Fameuze Fanclub heeft als doel Suske en Wiske te promoten en het verzamelen van Suske en Wiske-boeken en curiosa te bevorderen. Een lidmaatschap bestaat uit:

- **4x per jaar het informatieve magazine *Versus*;**
- **Speciale verjaardags- en kerstkaart;**
- **Elk jaar een exclusief beeldje van een personage uit de Suske en Wiske-verhalen;**

Jaarlijks organiseert de vereniging een Fandag, waarop je de auteurs van Studio Vandersteen kunt ontmoeten en Suske en Wiske-items kunt kopen en verkopen.

MEER INFORMATIE

Lid worden van De Fameuze Fanclub kost € 28,- per jaar. Meld u aan via onze website www.fameuzefanclub.nl.

E info@fameuzefanclub.nl
I www.fameuzefanclub.nl

www.facebook.com/fameuzefanclub

Als debuterend stripjournalist stap ik in mijn wagen om naar mijn goede vriend en collega-striptekenaar Pascal Schokaert te rijden. Toen Peter Bonte mij onlangs vroeg of ik een interview wou afnemen voor zijn stripmagazine voelde ik me meteen geroepen. Als je bij Pascal binnenkomt, merk je meteen dat je te maken hebt met een echte strip-, comic- en filmfan. Overall beeldjes van comichelden, modelwagens, boeken en strips. Na het bekijken van Pascals verzamelingen beginnen we meteen aan het interview.

Laten we maar de algemene klassieke vraag stellen: wanneer is bij jou de tekenmicrobe beginnen kriebelen

Ik teken al echt heel m'n leven. Mijn vroegste herinneringen zijn dat ik, als kind, samen met m'n ouders in het weekend naar het plaatselijke café ging waar we woonden. Daar tekende ik dan een hele avond bierkaartjes vol. Ook later, toen ik opgroeide, stonden mijn schoolschriften en kافتen vol met tekeningen. Jammer genoeg is alles verloren gegaan met de jaren.

Het idee om mijn eigen albums uit te brengen, kwam omdat ik een grote fan ben van James Bond. Daarom werd een parodie op Goldfinger (De Gouden Gangster) een van mijn eerste albums. Niet echt een grandioos succes, maar het blijft toch leuk om te zien hoe het allemaal begon.

Sinds wanneer ben je naar stripbeurzen begonnen gaan?

Op latere leeftijd ging ik samen met wijlen m'n vader als verzamelaar al naar stripbeurzen om mijn eigen collecties te vervolledigen. Pas ergens rond 2009 ben ik begonnen met het signeren op stripbeurzen.

Pascal, als ik ergens een tekening van jou zie, weet ik meteen dat die van jouw hand is. Jouw stijl is zo helder en herkenbaar. Je ideeën zijn zo verrassend en grappig. Hoe ben je op deze stijl gekomen en welke tekenaars inspireren jou het meest?

Vlechtje en haar vriendinnen thuis bij **PASCAL SCHOKAERT** door Ivan Bulté

Door veel te tekenen en kritisch te zijn, zoek je een stijl die je best aanvoelt en waar je naartoe groeit. In heb begin was dit nog niet zo. Maar merkbaar word je toch beter met de jaren. Oefenen is het sleutelwoord.

Waar ikzelf het meest van houd, is de klare lijn. Hergé blijft m'n grootste voorbeeld qua verhalen en tekenstijl. Jammer genoeg ben ik geen verteller, dus kan ik moeilijk een heel verhaal uitwerken. Daarom heb ik me toegelegd op het tekenen van grappige fake covers waar ikzelf veel plezier aan beleef. Het moet plezierig blijven... anders stopt het voor mij.

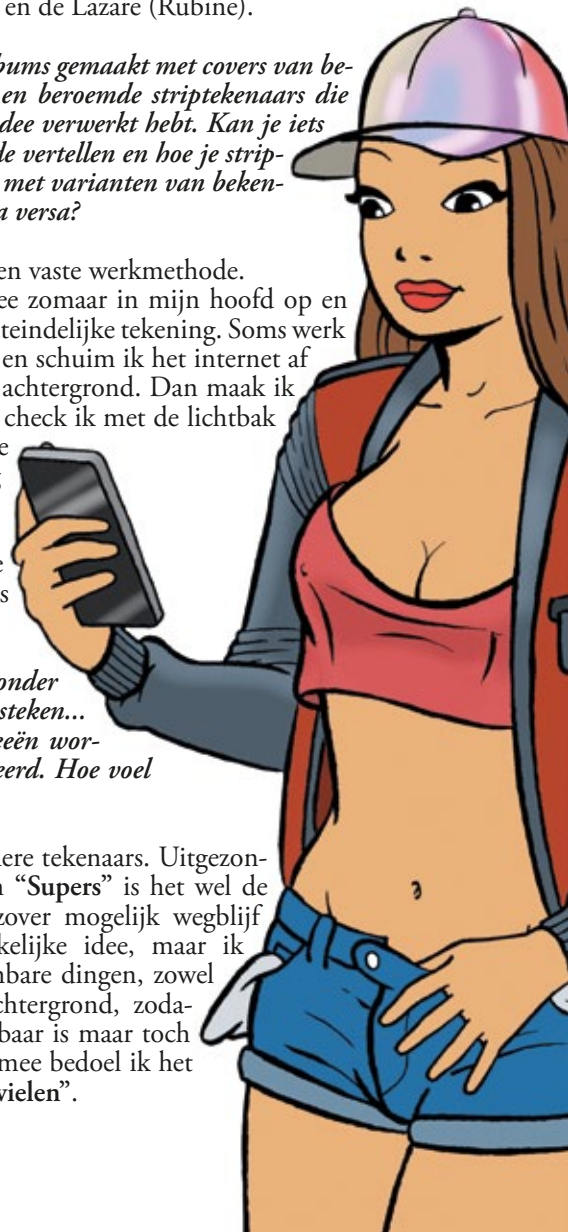
Ook bewonder ik de tekenstijl van Eric Heuvel (o.a. January Jones) en Danker Jan Orel (o.a. De avonturen van Hel). De verhalen zijn geweldig en ik hou enorm veel van hun tekenstijl. Dichter bij de deur heb ik een enorme bewondering voor Walthéry (Natasja) en de Lazare (Rubine).

Je hebt een paar albums gemaakt met covers van bekende stripfiguren en beroemde striptekenaars die je dan naar jouw idee verwerkt hebt. Kan je iets over je werkmethode vertellen en hoe je stripfiguren combineert met varianten van bekende covertitels of visa versa?

Eigenlijk heb ik geen vaste werkmethode. Soms komt een idee zomaar in mijn hoofd op en wordt dat dan de uiteindelijke tekening. Soms werk ik de figuren al uit en schuim ik het internet af voor een geschikte achtergrond. Dan maak ik een ruwe schets en check ik met de lichtbak of het totale plaatje klopt. Gelukkig kan je tegenwoordig alles googelen, wat een enorme hulp is om ideetjes uit te werken.

Je kan het niet onder stoelen of banken steken... jouw stijl en/of ideeën worden zelfs al gekopieerd. Hoe voel je je daarbij?

Ik kopieer ook andere tekenaars. Uitgezonderd bij het album "Supers" is het wel de bedoeling dat ik zover mogelijk wegblijf van het oorspronkelijke idee, maar ik gebruik wel herkenbare dingen, zowel qua kleding als achtergrond, zodanig dat het herkenbaar is maar toch vernieuwend. Hiermee bedoel ik het album "Strips op wielen".

Is de kwaliteit van een tekening belangrijk voor je en kan jij je ook ergeren als het eens niet wil lukken?

Voor mij is de kwaliteit van een tekening toch belangrijk, ook al ben ik geen professioneel tekenaar. Persoonlijk vind ik dat je als tekenaar met de jaren moet groeien en beter worden. Als dit na jaren oefenen niet het geval is, vind ik dat het tijd is voor een nieuwe hobby. Er zijn dagen dat ik enorm tevreden ben van een uitgewerkte tekening, maar ik heb ook van die dagen dat ik talloze keren herbegint. Als het dan nog niet lukt, wordt het idee aan de kant gelegd en probeer ik het later eens opnieuw.

Pascal, de fans en ikzelf zijn blij dat je het tekenen terug hebt hervat. Je hebt een jaar stilgelegen na het verlies van je grootste fan, namelijk je pa. Het resultaat is dat je nu terug een nieuw album hebt uitgebracht bij Peter Bonte. Kan je daar iets meer over vertellen?

M'n laatste album heeft de titel "Supers". Omdat ikzelf een grote fan ben van superhelden en de stripfiguren Natasja en Rubine, wou ik die combineren. Het was niet mijn bedoeling om er een album van te maken, maar ik kreeg wel veel leuke reacties op Facebook. Ik tekende deze covers enkel voor het plezier, want ik gebruikte achtergronden en figuren van de oorspronkelijke boeken en wist dat je zo iets niet in album mag gieten. Maar dankzij Etienne Blomme, die me in contact bracht met Walthéry en de Lazare, kreeg ik een eenmalige toestemming om er een hommagealbum van te maken, waarvoor m'n dank.

Hopelijk zitten we weldra weer samen ergens op een gezellige stripbeurs, ik kijk er alvast naar uit. Nog een laatste vraagje, wat zijn je tekenplannen voor de toekomst?

Het derde album "@The Movies" zal honderd fake posters bevatten van bekende films en series, hier kan ik me ook helemaal in uitleven.

Pascal, bedankt voor het interview en tot binnenkort.

Interview Ivan Bulté

Pagina uit @The Movies

Strips op wielen
isbn: 9789492704245
104 pagina's - € 29,95

Supers Rubine & Natasja
isbn: 9789492704993
60 pagina's - € 24,95

@The Movies
isbn: 9789464009156
104 pagina's - € 29,95

RUSLAND EN DE VS STONDEN
MINSTENS TWEE KEER OP
DE RAND VAN EEN KERNOORLOG
TENGEVOLGE VAN INTERACTIE DOOR
UFO'S OP MILITAIRE BASISSEN
MET KERNRAKETTEN.

4 OKTOBER 1982, DE R-12 'MISSILE SILOS' NABIJ
DE BYELOKOROVICHE ICBM (INTERCONTINENTAL
BALLISTIC MISSILE) BASIS IN DE OEKRAÏNE.
EEN SCHOTELVORMIGE OBJECT, ZO GROOT ALS
EEN GEBOUW VAN 5 VERDIEPINGEN, ZWEEFT BOVEN
DE NUCLEAIRE RAKETBASIS.
HET OBJECT BLIJFT DAAR URENLANG STATIONAIR EN
GELUIDLOOS HANGEN, ALDUS KOL. VLAD PLANTONEV.
PLOTSELING SCHAKELT HET ALLE RADIOCOMMUNICATIE
OP DE BASIS UIT EN VEROORZAAKT BRAND IN
DE RADIOAPPARATUUR.
IN DE CONTROLEKAMER GAAN ALLE LICHTEN AAN OM
AAN TE GEVEN DAT DE INTERCONTINANTALE
KERNRAKETTEN 'GEACTIVEERD' STAAN, KLAAR VOOR
LANCERING NAAR HUN GEPROGRAM-
MEERDE DOELEN !

EEN TIENTAL
KERNKOPPEN
STAAN
STARTKLAAR
GERICHT
OP DE VS...

...EN DIT
ZONDER
TUSSENKOMST
VAN DE
AANWEZIGE
OFFICIEREN
OP DE BASIS
OF DOOR
OVERHEIDS-
INSTANTIES
VANUIT HET
KREMLIN.

NIEMAND
HAD EEN KNOP
INGEDRUKT OF
EEN CODE
INGEGEVEN.

Instituut 22

VIJFTIEN KWELLENDEN SECONDEN LATER STOPT DE ANOMALIE EN SCHAKELT DE INSTALLATIE TERUG OVER NAAR DE 'STAND-BY-STATUS.' DIEPGAAND ONDERZOEK TOONT AAN DAT ER DIE DAG GEEN DEFECTEN WAREN AAN DE APPARATUUR.

4 SEPTEMBER, 1961. HET WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEKS-INSTITUUT 22 VAN ATOOMREACTORS IN DIMITROVGRAD, BULGARIE.

4:03 PROFESSORS PJOTR EN PAVEL SOLOVJOV EN DR. LUUT ZINNSTAG ZIJN VAN WACHT. DE TWEELINGBROERS ZETTEN HUN WERK VERDER IN LAB 7 BETREFFENDE PLASMA-ONDERZOEK. LUUT DOET HAAR NACHTRONDE IN DE KELDERS OP 30 METER DIEPTE... GEKOMEN BIJ DE LINEAIRE DEELTJES-VERSNELLER VOOR PROTONEN, HOORT ZE EEN VAGE KNAL VAN BOVEN.

4:48
ER IS EEN
ELEKTRO-
STATISCHE
STORING.

LOPE DEVRJE

Door Gilbert Declercq

Het is onmiskenbaar dat bij het striptekenen de techniek een cruciale rol speelt. We laten hier het gebruik van digitale middelen buiten beschouwing en hebben het even alleen over de 'klasieke' manier van striptekenen.

Wat zowel het potloodwerk als het inktten betreft, zijn er zowat evenveel variaties van stijl en techniek als er tekenaars zijn. Voor de een is het noodzakelijk een uiterst gedetailleerde potloodtekening te maken alvorens te kunnen starten met het inktten, terwijl voor een ander dit minder aangewezen is. Maar natuurlijk is het uiteindelijk de geïnkte plaat welke de lezer te zien krijgt en daarom gaan we dit aspect even nader bekijken.

Misschien wel de belangrijkste en eerste vraag: gebruik ik pen of penseel of een combinatie ervan? De definitieve keuze heeft voor een groot stuk te maken met het beoogde resultaat (stijl), maar ook met het persoonlijk 'aanvoelen', vaardigheid, vakmanschap.

Wat de keuze voor een pen betreft, kan je gerust stellen dat er een quasi eindeloos aanbod is. Enkele merknamen: de overbekende **Plume Atoma** (Blanzly-Conté-Gilbert) ook weleens profielpennetje genoemd, verder **Brause & Co.**, **A. Sommerville**, **Gillot** (US), **Hunt** (US) en **Tachikawa** (Japan), enzovoort.

De keuze van het penseel is een ander verhaal: Hiet valt men dikwijls terug op slechts enkele merken. En dit heeft alleen met de vereiste (top)kwaliteit te maken. Wanneer je deze merken wil oplijsten, kan je stellen dat **Winsor & Newton Series 7** vooraan staat ik gebruik ronde nr. 2 en 3) en op de hielen gevolgd door **Raphaël Kolinsky** (bv. serie 8404) en **Rowney 'Diana'** (Het lievelingsmerk van **Eddy Ryssack**).

Toch is het zo dat in vergelijking met pakweg 20 jaar geleden de kwaliteit van die penselen niet altijd constant is. Soms is het ene exemplaar minder perfect bruikbaar dan het andere en moet er af en toe weleens 'bijgeknipt' worden (een haartje te veel wegknippen en dergelijke). Maar het is ongetwijfeld zo dat het hoe dan ook topproducten blijven.

Wat het merk van Oostindische inkt betreft, gaat mijn voorkeur naar **Winsor & Newton**. Een doorslaggevend argument daartoe is dat het echt 'zwarte' inkt is. Soms, wanneer de inkt urenlang aan de lucht blootstaat, dient het met een paar druppeltjes gedistilleerd water weer gepast vloeibaar gemaakt te worden.

Wellicht is het met de digitale druktechniek beter geworden, maar ik herinner mij dat men bij de fotogravure dikwijls hamerde op het feit dat de tekenaars echt zwarte lijnen en vlakken moesten produceren. Dat werd in de periode toen ik voor **Eppo** werkte (eind jaren 1970, beginjaren 1980) ook regelmatig duidelijk gecommuniceerd naar alle tekenaars toe en dat merk je ook bij de originele tekeningen van de toenmalige Eppo-auteurs!

Wat het gebruik van tekenpapier betreft, kan ik kort zijn: mijn voorkeur en enig merk dat ik voor stiptekenen gebruik, is

Schoeller, Diverse varianten (bv. 'Parole', 'Turm'), maar ze zijn identiek van kwaliteit. Er bestaan 2 varianten, Glad (G) en Mat (R) met een iets ruwer, korreliger oppervlak. Vanwege de verschillende lagen in het papier is het mogelijk om foutjes proper te verwijderen met een scheermesje waardoor je een strak resultaat krijgt. Naar ik vernomen heb waren er enkele maanden geleden grote problemen met de productie van dit schitterend dubbelge-laagd papier. Hopelijk is dit geen 'einde verhaal'!

Enkele voorbeelden van allerlei lijnen met één en hetzelfde penseel: Winsor & Newton Series 7 nr. 2.

Hoe herken je een penseeltekening?

Tekenaars en mensen nauw betrokken in het vak, zien dat meestal veel beter, maar ook voor hen blijft het soms heel moeilijk, vooral bij de gedrukte versie. Op de originele platen kan men de lijnen en vlakken van het pengebruik makkelijk voelen (de inkt heeft een zeker 'niveau' op het papier in tegenstelling met het penseel). Maar los daarvan zijn de lijnen van een penseel soepeler, minder 'hard', 'scherp'. Dat verschil is veel minder of zelfs niet te zien bij 'karakterloze' lijnen (zoals rechte lijnen).

Dit portret van 'Turenne' is een voorbeeld van combinatie pen met penseel: alles is hier met pen getekend, behalve de duidelijke schaduwvlakken, het zwart in het haar en op het harnas.

Een beeld uit 'Hugo des Ombres' (Le Soir) voorbeeld van een lijnvoering met een totaal vrij gebruik van het penseel.

Een vrij gebruik van penseel komt erop neer dat je op voorhand geen gedetailleerde potloodschets maakt en met het penseel quasi totaal los, vrij, zo spontaan mogelijk, de vormen 'aftast' zoals je met een potlood zou doen.

Ook deze tekening voor Oliver Twist is volledig met penseel gemaakt.

Enkel werken met penseel is in de eerste plaats een persoonlijke voorkeur, maar ook en niet onbelangrijk, omdat het efficiënter werken is. Dit wil zeggen dat je sneller kan doorwerken omdat je bv. niet moet wachten tot bepaalde lijnen of vlakken droog zijn (zoals bij het gebruik van een pen dikwijls het geval is). Bovendien kan je heel gevarieerde, soepele lijnen neerzetten in allerlei variaties met slechts dat ene penseel!

Een illustratie voor WWF (dossier over waterproblematiek) getekend met het bekende 'Profielpennetje'.

De profielpen is van het merk **Blanzy-Conté-Gilbert** en wordt meestal aangeboden met een pennestokje (vroeger in hout, nu in kunststof) waarin het pennetje in een houder omgekeerd vervat zit.

Een detail uit mijn album: 'Avec Turenne', uitsluitend met pen getekend.

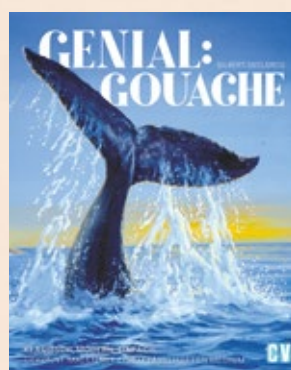
In dit voorbeeld uit 'Avec Turenne' is het gebruik van de pen duidelijk. De lijnen variëren weinig qua karakter en dikte, maar dat is een bewuste keuze. Want tekeningen met pen kunnen uiteraard ook heel expressief zijn, denk maar aan het (vooral vroegere) werk van Franquin en vele anderen.

Deze 'Rud Hart'-strook geeft terug een goed beeld van de diverse mogelijkheden van het gebruik van uitsluitend één penseel.

Gilbert Declercq aan z'n werktafel.

Eind 2020 verscheen bij Der Christophorus Verlag "Genial: Gouache", een handleiding voor de **plakkaatverf techniek** van Gilbert Declercq. (Duitstalig)

Gilbert Declercq
Genial: Gouache
Klassisch, modern, einfach: Gekonnt malen mit einem fabelhaften Medium

128 Seiten | ca. 300 Abb. | 24,3 x 30,6 cm
Hardcover mit Schutzumschlag
€ (D) 24,99 | € (A) 25,70 | sFr. 34,90
WG: 413
ISBN 978-3-86230-416-5

DE STOFFEN VERSIE VAN DE PAX APOSTEL

In *Brabant Strip Magazine* nr. 201 (2014) kwam in de rubriek *Sleens Curiosahoekje* een zeldzaam voorbeeld van een oud merchandisingartikel aan bod. Een stoffenfabrikant bracht een Nero-stof op de markt met illustraties gebaseerd op het Nero-verhaal *De granaatslikker* uit 1957. De tekeningen zijn helaas niet van de hand van Marc Sleen, maar de nobele onbekende tekenaar haalde zijn mosterd overduidelijk uit het 28ste Nero-verhaal.

Een vondst van vorig jaar toont aan dat de granaatslikker-stof geen eenmalige actie van de bewuste stoffenfabrikant is geweest. Op een rommelmarkt dook een stuk stof met illustraties uit het 31ste Neroverhaal *De pax apostel* uit 1958 op. Ook in dit geval zijn de tekeningen niet door Sleen gemaakt, maar de tekenaar is hoogstwaarschijnlijk wel dezelfde als die van de granaatslikker-stof.

In *De pax apostel* wil Nero - op aanwijzen van Jef, het wereldgeweten - de mensen menslievend, goedaardig, vreedzaam en zacht als lammeren maken. Dat kan hij bewerkstelligen door een grammofonplaat te maken van een smetsel van een stukje van de top van de Jungfrau en een rotsblok uit de Caraïbische zee.

De keuze voor de stof viel op de 36 stroken van *De pax apostel* die zich afspelen in de Caraïbische zee. Maar de tekenaar veroorloofde zich wel enkele opmerkelijke ingrepen voor de *pax apostel*-stof. Nero zit, net als in *De pax apostel*, op een koraalrif maar de onbekende tekenaar geeft hem een vishengel in de hand, een activiteit die men niet verwacht van een duiker die met volledige duikuitrusting onder water vertoeft. Verder verzint de tekenaar een bolvormige bathyscaaf waarin Petatje in de diepte afdaalt, een scène die helemaal niet voorkomt in *De pax apostel*.

De kwaliteit van de *pax apostel*-stof doet vermoeden dat ze bedoeld is voor badkamer(gordijnen), in tegenstelling tot de granaatslikker-stof die waarschijnlijk eerder bedoeld is voor gordijnen, beddenlakens en kussens.

Het artikel over de granaatslikker-stof eindigt met de melding dat er geen verdere gegevens over fabrikant en periode gekend zijn. Het feit dat beide stoffen een Nero-verhaal uit 1957-1958 als inspiratie namen, doet vermoeden dat de stoffen ook uit die periode dateren. Over de fabrikant is er helaas nog steeds geen informatie beschikbaar...

Yves Kerremans met dank aan Chris Mouton

Fragment uit de granaatslikker-stof.

Zondag 26 July 1896

R.F. Outcault

Yellow Kid

Geschiedenis

Voor degene die niet weten wie of wat The Yellow Kid is, eerst een kleine introductie.

Yellow Kid is een karakter uit de strip Hogan's Alley die in eerste instantie in de krant "New York World" stond. De strip Hogan's Alley gaat over een fictieve straat, eind achttiende eeuw, in de sloppenwijken van New York. De figuren uit de strip zien er ook uit zoals ze toen in de sloppenwijken leefden. Zo ook de Yellow Kid. Hij had wegens hoofdluis een kaal geschoren hoofd. Hij liep in nachthemd, die waarschijnlijk van een oudere zus was geweest, en ook vaak nog op blote voeten. Yellow Kid sprak met een Amerikaans (sloppenwijk?) dialect.

In die tijd was in Hogan's Alley een concurrentiestrijd gaande tussen de twee grootste krantenmagnaten in New York. Ze deden er beiden alles voor om de grootste te zijn. Daarom werd besloten om de zondagse bijlage, waarin Hogan's Alley stond, in kleur te drukken. Het eerste jaar had de Yellow Kid een blauw nachthemd omdat de kleurtechnieken destijds nog in zijn kinderschoenen stond, later werd de kleur uiteindelijk geel.

Omdat de jongen met het gele nachthemd steeds populairder werd bij het grote publiek, werd het "naamloze kind" door het leespubliek dan maar "the Yellow Kid" genoemd. Ook al haatte de tekenaar Richard F. Outcault die naam. Het personage had toen al een vaste plek in zijn strip gekregen en de naamgeving door het publiek was onomkeerbaar.

U moet weten dat dit in deze periode heel uniek was. Er bestonden wel meerdere politieke cartoons en spotprenten, maar daarin kwam geen vast fictief figuur voor.

YELLOW KID SCRIP IS VALUABLE
 For every six thousand Scrip you save, the Yellow Kid will pay you **\$1.00**
 When mailing Yellow Kid Scrip to us, print your return address on the package.
PULVER COMPANY, INC.
 P. O. Box 33
 ROCHESTER, N. Y.
 Yellow Kid Scrip will not be redeemable after December 31, 1903

20 SCRIP **YELLOW KID SCRIP IS VALUABLE** **YKS**

YKS **20 SCRIP**
PROFIT SHARING SCRIP

Kanugombaarjes waarbij je er een haast onmogelijk aantal van moest bijeen sparen om \$1 te kunnen ontvangen.

Dit succes merkten de krantenmagnaten ook op, zo zagen ze de zondagse oplage van hun krant verdubbelen. Dus gingen ze kapitalen uitgeven om de beste tekenaars aan te trekken.

De moderne strip werd geboren.

Merchandising

Niet alleen kranten ontdekten dit fenomeen, maar ook de rest van de commerciële wereld in New York ontdekte de populariteit van "the Yellow Kid". Opeens verscheen Yellow Kid op reclameborden, sigarettenpakjes, sigaren, speelgoed, kauwgomplaatjes, ansichtkaarten, whisky en vele andere producten.

Zie: www.melbirnkrant.com/collection

Door een complex gebeuren stapte Richard F. Outcault met zijn strip Yellow Kid over naar de concurrentie. Echter, de "oude krant" eiste ook de rechten van de strip op, waardoor Yellow Kid nu in twee kranten verscheen. Richard F. Outcault verloor zelf steeds meer zijn interesse in deze strip. Dit kwam door het feit dat hij de exclusieve commerciële controle, over het "naamloze" karakter van zijn strip uit Hogan's Alley, was kwijt geraakt door de overstap.

Hij startte met het tekenen van een nieuwe strip, genaamd **Buster Brown**. Doordat er geen nieuwe verhalen meer verschenen van Hogan's Alley met hierin Yellow Kid, stierf ook de merchandise van Yellow Kid een stille dood.

Yellow Kid Pins

Door Alex Odijk

THE GREAT LAWN TENNIS TOURNAMENT IN HOGAN'S ALLEY.

Admiral Cigarettes

Een van de leuke merchandise-items van Yellow Kid zijn de **Yellow Kid Pins** van Admiral Cigarettes. Ook al zijn ze maar 3,2 cm in doorsnede, zijn ze leuk om te zien.

Er bestaan van deze serie 153 verschillende buttons die je officieel in vier verschillende series kan stoppen.

www.marklansdown.com/pinbacks

Serie 1 nr 1 t/m 12

Papier op de achterkant en blauwe tekst op de voorkant.

Serie 2 nr 1 t/m 40

Papier op de achterkant en rode tekst op de voorkant.

Serie 3 nr 1 t/m 93

Metalen achterkant

Serie 4 nr 101 t/m 160

Metalen achterkant met een vlag op de voorkant, de zogenaemde **flag collection**.

Nr 94 tot en met 100 bestaan niet, ze zijn bij de flag collection met nummer 101 weer verder gegaan.

Maar als ik mijn eigen bescheiden verzameling bekijk (29 stuks) kom ik al aan zes reeksen. Hoe het precies in elkaar zit, zal ik wel nooit te weten komen. Maar met de voorbeelden probeer ik toch een overzicht te geven.

Vanuit Europa zijn de Yellow Kid-buttons moeilijk verkrijgbaar, en ook zeer prijzig. Vooral de buttons deel 41 tot en met 93 zijn zeer zeldzaam. Hoe dichter je bij nummer 93 komt, hoe duurder de buttons worden. Wat mij aan deze buttons aantrekt, is de schoonheid van de meer dan honderd jaar oude items die getekend zijn op de buttons. Voornamelijk de vlaggen erie heeft mijn interesse. Hierin wordt namelijk elke vlag door Yellow Kid uitgebeeld.

Op de buttons zie je nog landen die nu niet meer bestaan, of waarvan de vlag in de loop der tijd op subtiële wijze is veranderd.

Als u zich nu aangesproken voelt, mede door dit verhaal, om Yellow Kid-buttons te gaan sparen, zou ik u aanbevelen dit niet te doen! Ik ben zelf al tien jaar bezig met het verzamelen van deze Yellow Kid-buttons en ik heb er nog maar 29.

Er zijn wel genoeg lelijke, incomplete en/of dure exemplaren op internet te vinden. Goede exemplaren worden helaas heel sporadisch aangeboden. U zal overigens niet de enige verzamelaar zijn die hier op aast. Vooral in Amerika (wat wel logisch is) zijn er heel wat fanatieke verzamelaars!

Serie 1 pin

Serie 2 pin

Serie 3 pin

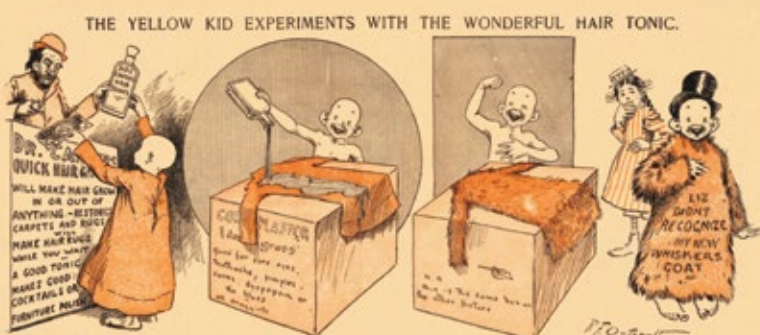
Serie 4 pin (flag collection)

Serie 5 pin

Serie 6 pin

**BUTH
100 JAAR**

opgesmukt met foto's uit de film. Het eindresultaat telde 158 pagina's en rolde nog dat jaar bij uitgeverij Het Licht van de persen. De omslagillustratie en het eindvignet zijn van de hand van Leo.

Aan de basis lag het in 1785 anoniem uitgegeven boek 'Baron Münchhausen's narrative of his marvellous travels and campaigns in Russia'. Het was van de hand van de naar Engeland uitgeweken Duitse schrijver Rudolf Erich Raspe. Bij het schrijven hiervan had hij zich gebaseerd op de reeds sterk overdreven jacht-, reis-, en oorlogsverhalen van Karl Friederich Hieronymus, Freiherr von Münchhausen, een Duits officier die tussen de jaren 1738 en 1750 in Russische krijgsdienst was geweest. Veel ophef maakte deze publicatie niet. Dit verandert wanneer het jaar daarop de Duitse schrijver Gottfried August Bürger ze in handen krijgt en vertaalt om de avonturen in een vermeerderde editie in 1788 uit te geven. Vanaf dat moment was het succes niet meer te stuiten en verscheen de ene vertaling na de andere.

Baron von Münchhausen

Voor Gent begon de Tweede Wereldoorlog officieel op 23 mei 1940. Die dag begaven twee Duitse soldaten onder leiding van Luitenant Brücker zich naar het stadhuis. Aldaar kreeg waarnemend burgemeester Jules Storme te horen dat Gent namens de Führer bezet was.

Verschillende kranten werden verdergezet onder Duitse controle waaronder 'Volk en Staat' en 'De Vooruit' van uitgeverij Het Licht. Voor 'Volk en Staat' maakte Buth politieke cartoons en illustreerde 'de plezierige vragenbus' en 'Voor ons jonge volkje' tekende hij tevens de strip 'De wereldreis van Flip en Flap'. Leo maakte voor de oorlog al werk voor De Vooruit, o.a. een verderzetting van het werk van wijlen Frits Van den Berghe en zou ook illustraties blijven leveren tijdens de bezetting.

De uitgave van De Belder en Brandes moet een succes geweest zijn, want een jaar later verscheen al een tweede herziene editie met binnenin 'teekeningen van Leo DeBudt'. Hierna besloten Brandes en Leo de avonturen in stripvorm om te zetten. Het eindresultaat was 'De dolle avonturen van Baron von Münchhausen', uitgegeven door Het Licht in 1944. Tegelijk verscheen bij de Franstalige zusteruitgeverij 'La Flamme' 'Les folles aventures de Baron von Münchhausen'. In de jaren die volgen, zal Leo nog regelmatig teruggrijpen naar deze figuur.

Bij uitgeverij Het Licht ontmoette hij de mysterieuze Karel Brandes. Leo herinnert zich dat zijn ware naam Karel Brandes was en dat hij werkte op de documentatiedienst van 'De Vooruit'. Karel Brandes had enkele uitgaven en voorwoorden op zijn naam staan, maar verder weten we niets over deze man.

In 1943 vierde de Duitse filmstudio UFA haar 25ste verjaardag en onder voorzitterschap van Joseph Goebbels werd besloten om de 'Avonturen van Baron von Münchhausen' te verfilmen in kleur. In Gent was de film te zien vanaf 5 november 1943 in de zaal Eldorado (Veldstraat 74). Als gevolg hiervan besloten Karel Brandes en Jozef De Belder de avonturen van de baron opnieuw te vertellen,

Na de bevrijding wordt de stock van het album in beslag genomen en de krijgsraad van Gent veroordeelde op 30 juni 1947 Leon De Budt tot zes maanden gevangenisstraf en levenslange ontzetting uit z'n rechten. Op 2 maart 1951 wordt zijn proces echter herzien en werd Leo DeButh in zijn rechten hersteld door levenslang om te zetten naar 5 jaar. De rechter zou gezegd hebben tegen Leo: "Ge moogt weer tekenen."

Geert Vandamme
Buth, leven en Werk, 9de Kunst, Gent, 2007

Van 'De dolle avonturen van Baron von Münchhausen' verscheen zowel in het Frans als Nederlands een gewone editie met nietjes op bruiner houthoudend papier en een beperkte, genaaide auteurseditie op dikker beter papier. Deze bibliofiele heruitgave is gebaseerd op de auteurseditie.

De dolle avonturen van Baron von Münchhausen
48p - ongekleurd - SC
Formaat 31x26 cm
€19,95
ISBN 9789464009125

De baron is een heel slimme man. Hij weet alles wat er is in de wereld. Hij is ook heel sterk. Hij kan alles doen. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim. Hij is ook heel sterk. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim.

De baron is een heel slimme man. Hij weet alles wat er is in de wereld. Hij is ook heel sterk. Hij kan alles doen. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim. Hij is ook heel sterk. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim.

De baron is een heel slimme man. Hij weet alles wat er is in de wereld. Hij is ook heel sterk. Hij kan alles doen. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim. Hij is ook heel sterk. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim.

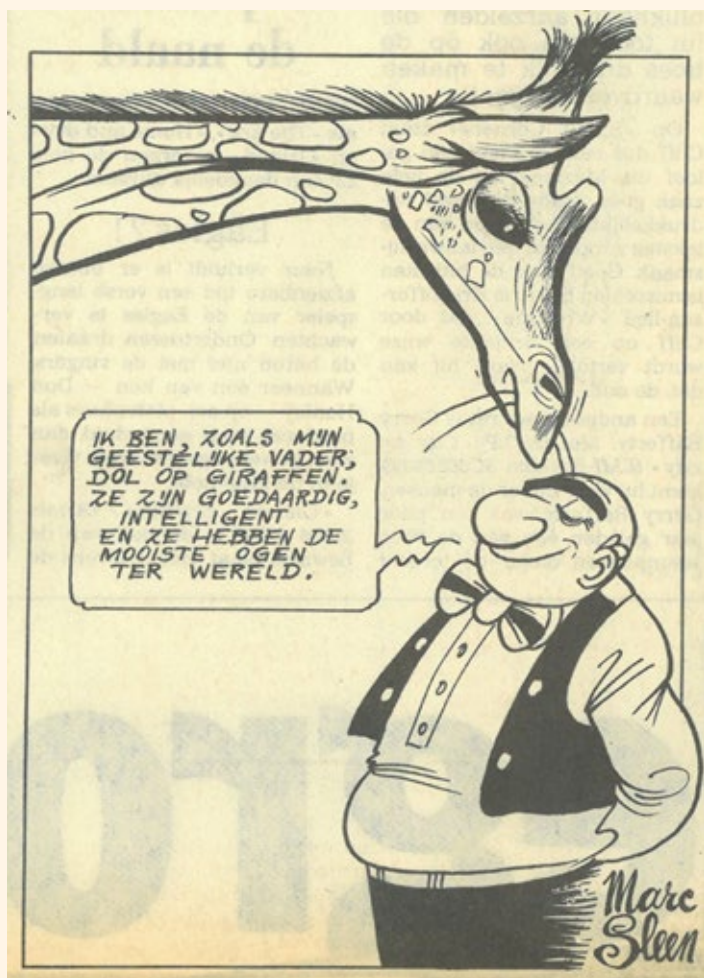
De baron is een heel slimme man. Hij weet alles wat er is in de wereld. Hij is ook heel sterk. Hij kan alles doen. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim. Hij is ook heel sterk. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim.

De baron is een heel slimme man. Hij weet alles wat er is in de wereld. Hij is ook heel sterk. Hij kan alles doen. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim. Hij is ook heel sterk. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim.

De baron is een heel slimme man. Hij weet alles wat er is in de wereld. Hij is ook heel sterk. Hij kan alles doen. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim. Hij is ook heel sterk. Hij is ook heel mooi. Hij is ook heel rijk. Hij is ook heel gelukkig. Hij is ook heel gezond. Hij is ook heel vrolijk. Hij is ook heel lief. Hij is ook heel goed. Hij is ook heel slim.

Het Nieuwsblad van 4&5 maart 1978

Het Nieuwsblad van 9 maart 1978

Kom rap in de grote petersklub

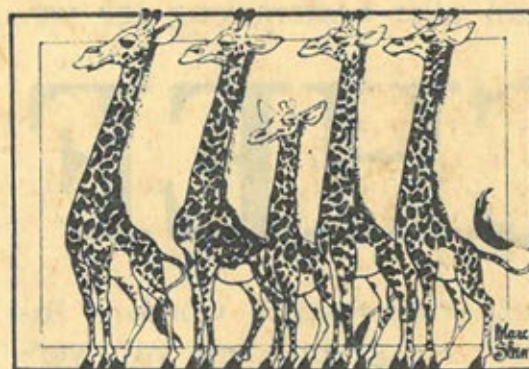
EEN klub die toch groot is en desondanks lekker exclusief? Bestaat, het zijn de Giraffepeters.

Deze krant, dat weet u, voert een actie om de Zoo te helpen, en dat doen we door allen samen gedurende een jaar de kostbare giraffenfamilie te voeden.

Hoe je meedoet? Zo: stuur uw bijdrage (ten minste 20 fr.) of 'n bankcheck naar Giraffenaktie, Em. Jacquainlaan 127, 1000 Brussel. Of beter nog: doe een overschrijving (minstens 50 fr.) op naam van VUM Brussel, rekening 000-0360600-51, met vermelding «Giraffe». Of loop eens binnen in onze kantoren van Brussel, Gent of Antwerpen.

Voeg je bij je brief een aan u zelf geadresseerde en gezegelde omslag (zegel van 4,5 fr.), dan sturen we u onmiddellijk een zelfklever, die dient als «lidkaart» voor onze klub: de klub van de giraffepeters.

Nota: elke cent die u stuurt wordt gestort op een speciaal Fonds van de Zoo.

Het Nieuwsblad van 7 maart 1978

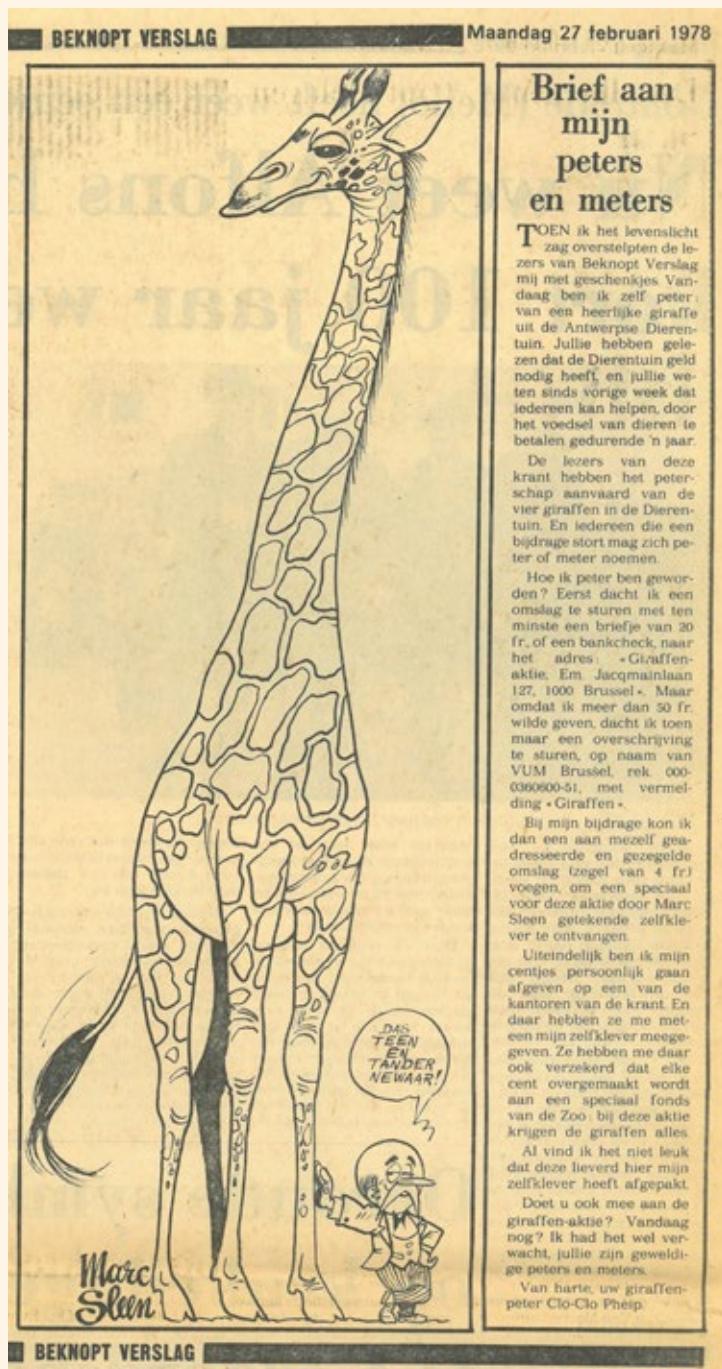
Marc Sleen is een grote dierenvriend voor wie niet de klassieke leeuw maar de imposante olifant de echte koning der dieren is. Maar de tekenaar is ook dol op de giraf: “ze zijn goedaardig, intelligent en ze hebben de mooiste ogen ter wereld”. Begin 1978 organiseerden de kranten *Het Nieuwsblad*, *De Standaard* en *De Gentenaar* een actie om de Antwerpse dierentuin te helpen. Door storting van ten minste 20 fr (0,50 €) werd men giraffenpeter en wie kon men beter aanspreken dan Marc Sleen om gepaste illustraties te maken?

‘Eerder verschenen in Sleens Curiosahoekje nr. 2 (2016)’

Op 23 februari 1978 mobiliseerden de kranten van de Standaardgroep in hun rubriek Beknopt Verslag alle dierenliefhebbers van Vlaanderen “jong en oud, klein en groot, rijk en arm”. Er waren miljoenen nodig om de Zoo nog mooier en aantrekkelijker te maken voor het publiek en voor de dieren. Er werden dierenvrienden gezocht om gedurende een jaar voedsel en verzorging voor de giraffen te betalen. De lezers konden peter of meter worden van de vier Nubische giraffen in de Antwerpse Zoo. Elke peter of meter kon een speciaal voor deze actie een door dierenvriend Marc Sleen getekende zelfklever krijgen. Bij storting van minstens 20 frank en een extra 4,5 frank aan postzegels ontving de peter of meter de mooie zelfklever. De tekening toont vijf en niet vier giraffen omdat toen de zelfklever werd getekend de Zoo vijf giraffen rijk was. Een van de giraffen brak tijdens een ruw nachtelijk spel met zijn halfbroer een lendenwervel en moest helaas worden afgemaakt.

Het bleef echter niet bij die mooie zelfklever, Marc Sleen tekende nog drie extra giraffentekeningen: op 27 februari Clo-Clo met giraf (“das teen en tander newaar!”), op 4 en 5 maart een giraf die de twee haren van Nero opeet en op 9 maart een giraf die Marc Sleen schetste tijdens een safari.

De giraffenactie liep gedurende de maanden februari, maart en april van 1978 en in die periode verschenen in de kranten van de Standaard-groep lijsten van de gulle giraffenpeters en -meters.

“Brief aan mijn peters en meters” door Clo-Clo in Beknopt verslag (*Het Nieuwsblad*, 27 februari 1978).

De zelfklever voor de giraffenpeters en -meters.

Tekst: Willem Decrock tek: Michel Den Hamer

888 ondertiteling voor **“Wie ben ik?”**

“Goede avond beste kijkers, en welkom bij “Wie ben ik?”. Zoals u weet zal straks het gordijn achter mij opzichschuiven en de kandidaat die daar klaarzit tevoorschijn komen. Wij weten natuurlijk wie dat is, maar dat geldt voorlopig nog niet voor de kandidaat zelf, maar dat is natuurlijk het spel!”
“Deze avond mag ik u ook een primeur aanbieden, dames en heren, want voor deze aflevering konden wij een wel hele speciale kandidaat strikken, dat zal u dadelijk ook duidelijk worden. Daarom zal deze aflevering nadien ook in een gespecialiseerd magazine verschijnen.”

(publiek roept “ooh”)

(luid applaus)

“Gordijn...”

(publiek roept luid: “Schuif opzij!”)

(spannende muziek)
(gejuich)
(applaus)

“Welkom beste kandidaat! Laten we nog even de regels overlopen. De bedoeling van dit spel is als volgt: u stelt vragen en ik geef antwoord. U mag slechts eenmaal raden wie u bent. Raadt u verkeerd, is het spel meteen afgelopen. Is dat duidelijk?”

“Dat is duidelijk.”

“Goed, wij zullen dan maar meteen van wal steken. Meneer, u kan beginnen met vragen stellen.”

“U sprak me eerder met **“Meneer”** aan, ik neem dus aan dat ik een persoon ben?”
“U bent alleszins geen dier.”

“Ben ik een interessant iemand?”

“Dat spreekt vanzelf, dit is niet voor de Dag Allemaal!”

(publiek lacht)

“Ben ik een acteur?”

“Nee, u bent geen acteur.”

“Ben ik iemand uit de politiek?”

“Gelukkig niet, het moet voor onze kijkers toch een ook een beetje boeiend blijven!”

“Juist, ben ik misschien een grote leider?”

“Nee, maar u hebt wel veel volgers.”

“Ah... mag ik dan aannemen dat ik een figuur uit de literatuur ben?”

“Dat mag u.”

“Ben ik een schrijver?”

“Nee.”

“Ben ik dan bedacht door een schrijver?”

“Ja.”

“Is mijn geestelijke vader of moeder internationaal bekend?”

“Uw geestelijke vader is dat inderdaad.”

“Kan die spot wat minder in mijn ogen gericht worden?”

“Ik zie niet in waarom dat een relevante vra... Ah, natuurlijk, onze excuses.”

(publiek lacht luid)
(medewerker richt spot – spot piept even)

“Ben ik een historische figuur?”

“In zeker zin wel, u leeft vele eeuwen geleden.”

“Wilde gok dan maar: krijg ik te maken met Kelten?”

“Nee, maar gezien we in een goede bui zijn zullen we u in de goede richting zetten; U krijgt wel met Vikings te maken, en die hebben bovendien een hilarisch gevoel voor humor.”

“Humor en geschiedenis, interessante combinatie... Ben ik een stripfiguur?”

“U bent inderdaad een stripfiguur. U en uw vrienden staan om hun kattenkwaad bekend.”

“Kattenkwaad zegt u... zo oud zal ik dan toch ook weer niet zijn?”

“Dat hangt ervan af hoe u het bekijkt, uw avonturen spelen zich ruwweg 1000 jaar geleden af, maar langs de andere kant verschenen ze zo’n 34 jaar geleden

voor ’t eerst in een Vlaamse krant.”

“Ho, ik beleef avonturen ! Waar dan wel?”

“Letterlijk: van Scandinavië tot Afrika, figuurlijk: eerst in Het Laatste Nieuws, daarna in Het Volk.”

“Zozo, ik heb dus succes?”

“Dat mag u wel zeggen.”

“En euhm... zijn mijn avonturen al integraal op A4 verschenen?”

“Nog niet, maar daar komt in 2021 verandering in.”

“Ha, maar dan wil ik een gok wagen !”

“Bent u daar zeker van, u weet dat u slechts eenmaal kan gokken?”

“Ik ben zeker!”

“Goed, zegt u het maar.”

(tromgeroffel)

“Ik weet wie ik ben: ik ben Wolf!”

“Correct, u heeft gewonnen!”

(trompetgeschal)
(luid applaus en gejuich)
(iemand fluit)

“Bedankt beste kijkers, dit was weer een spannende aflevering. Graag tot de volgende keer!”

(applaus)
(eindtune)

© Steven Dupré

Monsterwereld
Alain Poncelet
64p - ongekleurd - HC
€19,95
ISBN 9789464009149

Monsters in alle mogelijke en denkbare vormen bestaan al sinds het begin der tijden in volksverhalen.

Of het nu gaat om verhalen voor kinderen of om droomverhalen voor volwassenen, alle soorten wezens maken deel uit van de collectieve verbeelding.

In de folklore, in legenden, in de literatuur, en nu in de bioscoop of in videospelletjes is het onmogelijk om eraan te ontsnappen.

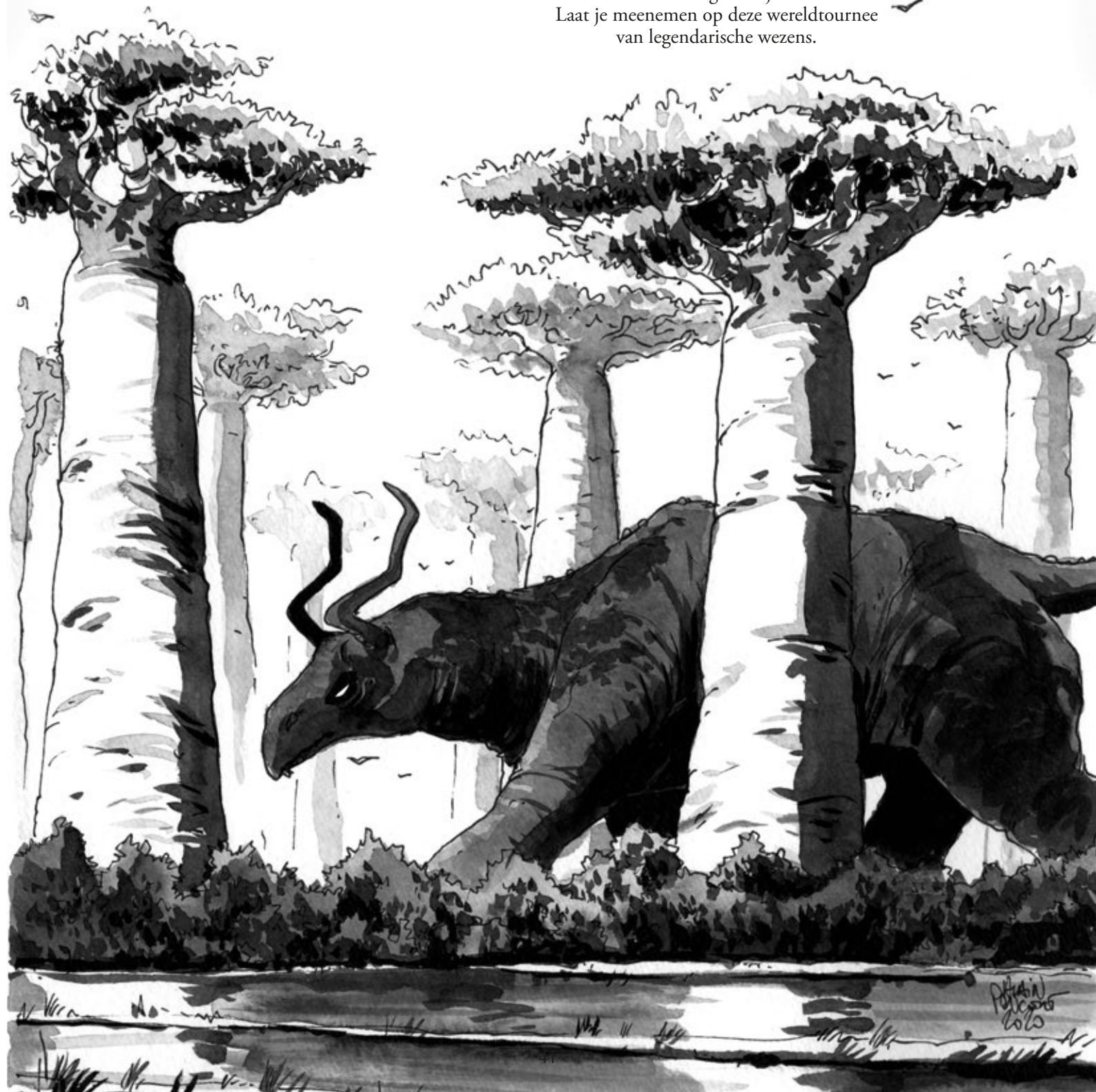
En ze bevolken elk land ter wereld.

Daarom nodigen we u uit om in dit boek de ongewone wezens uit de hele wereld te ontdekken.

We proberen de "klassiekers", zoals de vampier, de weerwolf of de centauren te vermijden.

De culturen van de wereld zijn rijkelijk bevolkt met de meest ongelooflijke wezens.

Laat je meenemen op deze wereldtournee van legendarische wezens.

Waldin

DE KRONIEKEN VAN THESNIA

Op 15 juli ging het eerste deel van stripreeks Waldin, genaamd 'De Obsidiaan', in eerste druk. "We hebben hard gewerkt en zijn fier op het resultaat!" vertelt Patrick, "we zijn benieuwd naar de reacties."

Het verhaal, geschreven door nieuwkomer Tim De Decker, heeft een zekere weg afgelegd om het naar een strip te kunnen vertalen. Het begon als een trilogie, vertelt De Decker, waaraan ik ongeveer 15 jaar heb geschreven. Tot op het moment dat ik beseftte dat ik mijn verhaal eigenlijk meer als een scenario zag voor een strip. Ik stuurde een uitgebreide samenvatting door naar Patrick en hij zag het project zitten. Hij was immers op zoek naar een nieuwe fantasysetting waarin hij zijn creativiteit de vrije loop kon laten gaan. Voor mij was het een droom die uitkwam. We beseften dat er wel wat aanpassingen dienden te gebeuren. Het verhaal omvatte veel personages en was zeer uitgebreid. Om er een succesvolle stripreeks van te kunnen maken, moesten we gaan snoeien. We kwamen uit bij zes delen, wat haalbaar is om uit te brengen.

Het verhaal gaat over twee magische edelstenen, de Seleniet en de Obsidiaan, die leven en dood controleren. Ik wou de inzet vrij hoog leggen, zegt Tim. Ik hou wel van die epische omvang in fantasyverhalen. Alles wat ik goed vind aan het genre, probeerde ik in het verhaal te verwerken. Draken, elfen, ridders, ... maken allemaal hun intrede. De kwaadaardige Vikingen genaamd de Hyrux, zijn de bad guys van dienst. Zij gebruiken de krachten van de Seleniet om een bloeddorstige draak te controleren en het mythische koninkrijk Thesnia aan te vallen. En daar begint deel één...

Waldin is de naam van het hoofdpersonage, Gillian Waldin. Deze jonge held belandt in de Thesniaanse oorlog en moet zijn geliefde Ariana zien te redden uit de klauwen van de Hyrux. Voor mij is het allemaal nieuw, vertelt De Decker. Ik ben razend benieuwd naar de reacties van het publiek als het eerste deel klaar is.

"We hebben hard gewerkt en zijn fier op het resultaat!"

De Notelaer

Bedenker Tim probeerde zijn gemeente Bornem in de strip te verwerken. "In het verleden deed Patrick dit ook al in zijn projecten," vertelt hij. "Zo tekende hij bijvoorbeeld de oude markt en het stadhuis van Bilzen in één van zijn Huivering afleveringen. Het zorgde niet alleen voor extra publiciteit maar ook voor meer betrokkenheid bij de fans. Toen ik bijvoorbeeld Virus 1 voor het eerst las, vond ik het namelijk geweldig dat Patrick de Tensebrug erin had verwerkt. Niet alleen omdat ik elke dag over die brug rijd naar mijn werk maar ook omdat het een zekere trots naar boven brengt. Een stukje eigen regio in een wijdverspreide strip is zeer leuk! Daarom zocht ik naar manieren om dit ook te doen met Waldin."

De middeleeuwse havenstad die verschijnt in deel één gaf Tim de naam Bornheim. Ook zocht hij naar een monument dat Patrick kon tekenen. Tijdens een fietstocht op de dijk van Bornem passeerde Tim het oude jachtpaviljoen 'de Notelaer' in deelgemeente Hingene. Dat was het! Het prachtige oude koepelgebouw aan de oever van de Schelde kon perfect dienst doen als stadsbibliotheek in de strip. Na overleg ging het bestuur van De Notelaer akkoord. "Ze reageerden enthousiast," vertelt De Decker. "Het bestuur dacht zelfs aan een

bijhorende stripwandeling in het domein van het paviljoen. Heel leuk! Er was afgesproken dat de lancering van Waldin 1 op 16 augustus zou doorgaan in De Notelaer met een voorwoord van de schepen van Cultuur van Bornem. Vanwege de coronacrisis is daar helaas niets van over gebleven. In ruil hiervoor heeft Patrick het monument adembenemend mooi in de strip verwerkt! Achteraan komt ook een kort dossier met info over De Notelaer."

Gillian Waldin

Ariana

Barec

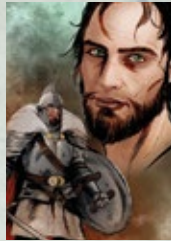
Tusk

Turic

Mürmarel

Gunar

Ronyn

WERKWIJZE

Voor Patrick was het weer eens iets nieuws om een verhaal uit te werken dat niet van zijn hand komt, al hebben beide partijen elk hun sterke bijdragen geleverd aan het verhaal om zo hun eigen accenten te leggen.

Zo had Tim het verhaal volledig uitgeschetst (zie hiernaast) waarmee Patrick aan de slag kon. Voor Patrick was dit een mooie leidraad maar bij het uitwerken van de pagina's blijkt soms dat veranderingen nodig zijn om bv een bepaalde scene meer uit te werken en krachtiger te maken. Dit soort ingrepen gaat dan ten gevolge van een andere scene die dan moet worden ingekort. Uiteindelijk zijn we gegaan voor een knallende beginscene waar we nog 2 extra pagina's hebben aan toegevoegd.

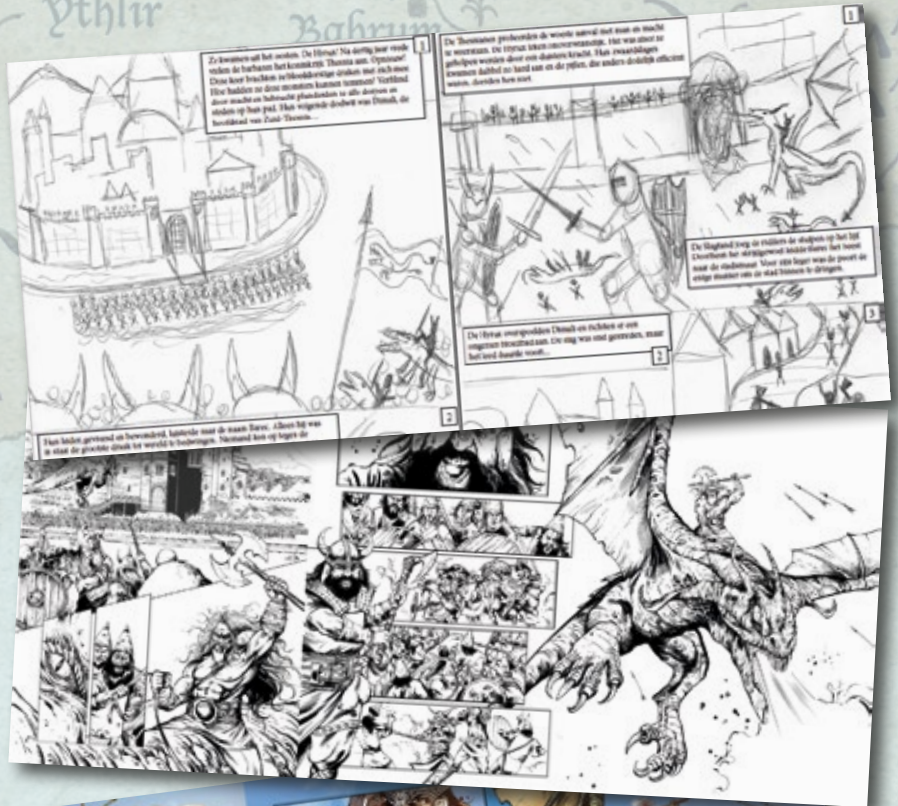
Hiernaast zie je een breakdown van het beginstadium van de eerste 3 pagina's van Waldin tot de uitgewerkte versie ervan.

Tim schetst de pagina's ruw met beschrijvende teksten erbij zodanig dat ik goed genoeg weet waar het over gaat. Daarna laat ik mijn fantasie de vrije loop en begin ik de pagina te 'layouten' zoals ik dat noem. De afgewerkte pagina stuur ik dan door naar Tim.

Als we op dezelfde golfengte zitten gaat die naar Shirow die daar zijn ding mee doet.

Daarna krijg ik de knap ingekleurde pagina terug van Shirow.

De laatste fase... de sfeer doe ik zelf. Omdat dit de meeste persoonlijke invulling is die je bijna niet kan overbrengen. Deze werkwijze brengt ons tot het beste resultaat op de snelst mogelijke manier.

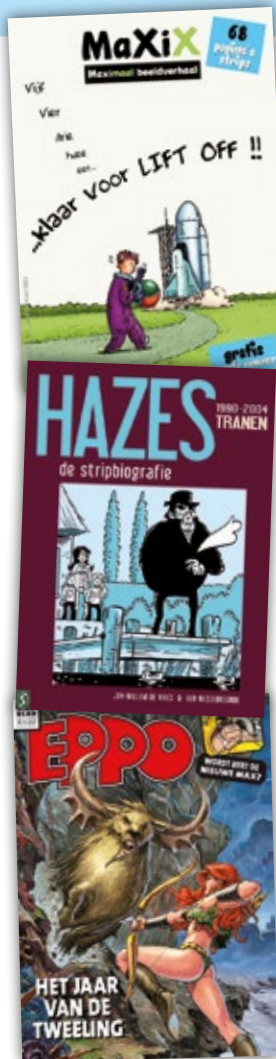
Op deze vier pagina's bieden we een selectie van het vele stripnieuws van de website Stripspeciaalzaak.be aan, met een focus op nieuws, aankondigingen en weetjes over Vlaamse en Nederlandse producties en initiatieven.

NIEUW STRIP- MAANDBLAD MAXIX

Vanaf maart 2021 is het Nederlandstalig stripgebied een stripmaandblad rijker. Dan verschijnt het eerste nummer van *MaXiX*, voor "maximaal beeldverhaal". De inhoud bestaat voornamelijk uit nieuwe strips (gags, korte verhalen, vervolgverhalen) van Vlaamse (onder meer **Kristof Berte, Mario Boon, Tom Bouden, Floris De Smedt**) en Nederlandse stripmakers (**Eric Heuvel, Willem Ritstier, Daniel Van den Broek, Robbert Damen,...**), aangevuld met strips van jong talent. Deze producties van eigen bodem krijgen versterking van niet eerder in Nederlandstalige albums verschenen vervolg- en korte verhalen van Franstalige makelij, zoals de jeugdreeks *Jules* van **Émile Bravo** (*Robbedoes*) en *Hell School* van het duo **Benoit Ers** en **Vincent Dugomier**, de auteurs van *Kinderen in het Verzet*. De vervolgverhalen worden in grote maandelijkse brokken gepubliceerd in nummers die 68 pagina's dik zullen zijn. In vijf maanden zijn bepaalde vervolgverhalen compleet gepubliceerd. *MaXiX* is een initiatief van **Dirk De Graef**, de man achter het pseudoniem **Monsieur Toupet**, die zelf her en der strips publiceerde in allerlei blaadjes, op websites en in eigen beheer. Via de website maxix-strip.com kan je je intekenen voor een gratis nulnummer dat in januari verschijnt. Wie zich al meteen wil abonneren, krijgt er ook het nulnummer bij. De abonnementsformules zijn 20 euro voor een proefabonnement van drie maanden, 39,50 euro voor een halfjaar en 77,50 euro voor een jaarabonnement. Alle gepubliceerde auteurs worden trouwens vergoed voor hun werk. In 2020 werd al een ander stripmaandblad gelanceerd door **Uitgeverij Personalia**. *Jump*, naar de stripreeks van **Charel Cambré**, richt zich nadrukkelijk op de jeugd.

VOLTOOIING HAZES-TRILOGIE

Na *Bloed* en *Zweet* volgt in november *Tranen*, het slot van de biografische stri-

preeks over de Nederlandse volkszanger **André Hazes** met daarin de jaren 1990 tot 2004. Bij het album zit een prent. Tegelijk komt een voordeelpakket uit met alle drie delen tegen 39,95 euro. In het derde door Silvester uitgegeven album komen de laatste levensjaren van Hazes aan bod. Het zijn jaren met grote successen, maar ook met een hoge bloeddruk, spanningen en een ernstig bedreigde lever. Hazes schatte het aantal bierjes dat hij dronk tussen de vijftig en zestig per dag. Hij noemde zichzelf echter geen alcoholist, maar "een chronische gezelligheidsdrinker".

NIEUWE SCENARIST VOOR ROODHAAR

Na **Roy Thomas** (deel 1) en **Rob van Bavel** (deel 2-5) schrijft **Robbert Damen** het volgende avontuur van Roodhaar in de *Storm*-spin-off *De Kronieken van Roodhaar*. Dat volgende avontuur, met de titel *Het Jaar van de Tweeling*, startte op 15 oktober in voorpublicatie in *Eppo*. Damen is de auteur van *Guardian*, dat in *Eppo* liep, en hij tekent en schrijft ook voor *Donald Duck*, *Tina* en *Taptoe*. Hij werd al een eerste keer gepolst om Roy Thomas, bekend van zijn schrijfwerk voor comics van *Conan* en *Red Sonja*, op te volgen. Met wat uitstel ligt Roodhaars lot alsnog in zijn handen. Kiley en de kapitein verdwijnen alvast in zijn nieuwe verhaal dat nog steeds wordt getekend door **Romano Molenaar**.

STORM-HOMMAGES

Romano Molenaar is ook een van de elf stripmakers die een hommage aan *Storm* tekenden die dit jaar zijn vijfenvestigste verjaardag viert. **Uitgeverij L** bundelde alle zeven in *Eppo* verschenen korte verhalen. De volgende auteurs deden hun stinkende best om elkaar de loef af te steken: **Fred de Heij, Robbert Damen, Kenny Rubenis, Noël Ummels, Przemyslaw Klosin, Kim Duchateau, Dick Matena** en **Gerben Valkema**. Daarbovenop staat ook het lan-

gere *De Poort naar Elders* in deze speciale strip. Die *Storm*-productie van Molenaar en **Jorg de Vos** op scenario van **Martin Lodewijk** strandde in 2015 na tien pagina's door problemen in de privésfeer. Het had deel 30 in de reeks moeten worden. Voor dit jubileumalbum voegden de drie auteurs nog twee pagina's toe aan hun eerdere pagina's om er een sluitend verhaal van te maken. Het album bestaat als softcover en hardcover. Er is ook een luxe van 64 pagina's, inclusief 16 pagina's dossier, op 300 exemplaren met genummerde en gesignde ex libris en een andere cover.

ROMANKLASSIEKER MAX HAVELAAR VERSTRIPPT

Van **Eric Heuvel** is niet alleen een nieuw album van *January Jones* (deel 11, *Jachtkruiser*) verschenen, maar ook met zijn verstripping van de klassieke Nederlandse roman *Max Havelaar* scheert hij hoge toppen. **Max Havelaar**-kenner **Jos van Waterschoot** bewerkte de roman naar een als stripverhaal te lezen scenario.

CHAREL CAMBRE ALOMTEGENWOORDIG

Charel Cambré won dit jaar de Bronzen Adhemar, waar een beeldje, 10.000 euro en een overzichtsexpo in Turnhout en Brussel bij horen. Er is ook sprake van een overzichtsbok met onder meer zijn schilderwerk. Intussen blijft hij een van de meest productieve Vlaamse striptekenaars met jaarlijks diverse albums van *De Kronieken van Amoras*, sinds dit jaar *Junior Suske en Wiske* (strips en voorleesboekjes), de gagreeksen *Pinanti United* en *Filip & Mathilde, Heden Verse Vis* in *Eppo*, dagelijkse cartoons op Facebook en vaste cartoonist en illustrator voor de sportrubriek van *Het Nieuwsblad* en nog veel meer. Hij ontwierp ook het affichebeeld voor de 39ste editie van **BIFFF**, het **Brussels International Festival of Fantastic Film**. Dat beeld, met bloedrood en gitzwart als enige kleuren, komt in april 2021 (onder voorbehoud als corona nog niet is bedwongen) voor op allerlei promotiemateriaal (advertenties, flyers,...). En in oktober verscheen deel 5 van *Filip & Mathilde*, voortaan bij uitgeverij **INDruk**. Met deel 4 haalde tekenaar Cambré nog de Vlaamse algemene pers door koningin Mathilde in haar bloot gat op de cover te plaatsen, weliswaar met de Belgische vlag rond dat

kontje gedrapeerd. Op de cover van deel 5 is het koninklijke echtpaar in een bubbel te zien. Dezelfde maand kwam ook een aangevulde en volledig herziene herdruk uit van Cambrés voetbalreeks *Pinanti United* met nieuwe cover.

DERDE JOMME DOOR CONZ

Na **Griffo** en **Steven Dupré**, die respectievelijk **Jef Nys'** *Jommeke*-belevissen *De Jacht op een Voetbal* en *Paradijseiland* herwerkten, is het dit jaar de beurt aan **Conz** om een remake van *Jommeke* te maken voor de reeks *Jomme*. Conz is de auteur van *Toen Ik Nog Baas van de Wereld Was* en de trilogie *De Tweede Kus*. In 2018 verscheen al een andere hommage van zijn hand, het voor Dupré geschreven *Suske en Wiske*-verhaal *Boemerang*. Conz koos voor *De Haaienrots* om te remaken. Naar eigen zeggen bevat *De Haaienrots* alle ingrediënten voor een geweldig verhaal: "Een geheime onderzeese basis, een waanzinnige geleerde die baas van de wereld wil worden, coole duikerspakken, geherenspoelde haaien, achtervolgingen onder water,... Er is zelfs sprake van een satellietnetwerk met hypnotiserende stralen." De notoire *Star Wars*-fan baseerde zich voor de achtervolgingen onder de zeespiegel trouwens op Tie Fighters die de Millennium Falcon achternazitten, gecombineerd met de sfeer van de onderwaterscènes uit de *James Bond*-film *Thunderball*. Een album vol knipogen dus. De cover verwijst zelfs naar

die van de *Blake en Mortimer*-klassieker *Het Gele Teken*.

NERO-HOMMAGE DOOR LUC CROMHEECKE EN WILLY LINTHOUT

Niet alleen van *Jommeke*, maar ook van *Nero* kwam een nieuw hommagealbum uit na dat van **Kim Duchateau**. **Luc Cromheecke** en **Willy Linthout** ontfermden zich over de personages

Voor de nummers 63 (maart/april 2010) tot 65 (juli/augustus 2010) van de papieren nieuwsbrieven van *De Stripspeciaalzaak* tekende **Paul Teng** deze exclusieve illustratie die deel uitmaakte van de hoofding. Op de tekening staan de personages uit *De Telescoop*, een one-shot op scenario van **Jean Van Hamme**. Het album verscheen bij **Casterman**.

van **Marc Sleen** voor hun avontuurlijke, dolkomische en exotische *De Toet van Tut*. Het album van 48 pagina's verschijnt in kleur en in hardcover, niet als softcover, tegen 14,99 euro. Scenarist Linthout gaat voluit voor vintage en Marc Sleens kolder van weleer. Er wordt bijvoorbeeld nog in Belgische frank gerekend. Nevenpersonages zoals Beo en Pol de pijpegeest komen erin voor en ook een Egyptische mummie die zijn vijftiendste verjaardag wil vieren. Nero en zijn vrouw worden door meneer en madam Pheip gevraagd om op hun chateau te letten terwijl zij met Petoetje en Petatje een cruise op de Nijl maken. En uiteraard loopt alles uit de hand. Voor Linthouts fascinatie voor Nero moeten we niet ver zoeken. Voor onze website getuigde hij ooit dat *Nero*, meer bepaald het verhaal *Het Rattenkasteel*, zijn leven zou veranderen. Al goed dat hij op zijn

tiende verjaardag met de vijftien frank van zijn moeder dat *Nero*-album kocht in plaats van het pikante humorblad *De Lach*. In 1982 schreef en tekende Linthout zelf de *Nero*-parodie *De Zeven van Zeveneken*, zijn debuutalbum. Pas daarna startte hij met de stripreeks *Urbanus* waarin zeer veel verwijzingen voorkomen naar het werk van Marc Sleen. Luc Cromheecke kennen we uiteraard van *Tom Carbon*, *Plunk!*, *Taco Zip*, kortom absurd-komische strips. In 2016 tekende hij op scenario van **Bruno De Roover** het opmerkelijke *De Tuin van Daubigny* met een portret van de Franse natuurschilder **Charles-François Daubigny**. Ook Cromheecke legt zich vaak toe op het schilderen van landschappen. Enkele van zijn favoriete *Nero*-verhalen zijn *De Zwarte Voeten* (volgens Luc het allerbeste verhaal), *Het Ei van October*, *De Blauwe Toekan* en *Pol de Pijpegeest*.

DE TOEKOMST VAN YASMINA

In september verscheen de start van de jeugdreeks *Yasmina* bij **Dargaud** na het eerder verschenen one-shot *Yasmina & de Aardappeleters*. Wauter Mannaert wil voor de volgende albums op hetzelfde elan doorgaan, en dat is ecologie, voeding en verantwoorde landbouw, met bijkomende thema's als diversiteit, armoede en het leven van kinderen in grootsteden. Mannaert is klaar met het scenario van deel 2 dat eind dit jaar af moet zijn als getekend album zodat het in mei 2021 kan verschijnen. Andere projecten heeft hij momenteel niet, want *Yasmina* wordt een reeks van voorlopig vier of vijf albums. Intussen zijn haar aanstekelijke avonturen te lezen in het Nederlands, Frans en Engels. Bovendien prijkt ze sinds oktober metersgroot op twee muren in de Brusselse deelgemeente Haren.

DIRK STALLAERT TEKENT EEN VOLGEND ALBUM VAN DE KIEKEBOES

Na het afronden van het *Suske en Wiske*-verhaal *De Sonometer* is **Dirk Stallaert** werkzaam voor een nieuw verhaal van *de Kiekeboes*, geschreven door **Merho himself**. Het gaat (voorlopig) om een eenmalige terugkeer als tekenaar van *de Kiekeboes*. Stallaert heeft *de Kiekeboes* al eerder getekend tussen 2003 en 2006. Merho vroeg hem toen zijn team te versterken nadat de stripreeks *Nero*, die Stallaert met verve tekende, in 2002 was gestopt. Uiteindelijk werkte Stallaert mee aan dertien albums, van deel 98 tot 110. Daarna ging Stallaert aan de slag bij **Studio Vandersteen** en ontwikkelde hij met **Urbanus** de jeugdreeksen *Plankgas* en *Plastronneke* en *Mieleke Melleke Mol*. Beide reeksen zijn inmiddels stopgezet. In welk volgend album we Stallaerts naam

terug op de titelpagina zullen zien staan, is nog niet geweten. De verschillende auteursteams (bestaande uit de tekenaars **Kristof Fagard** en **Steve Van Bael** en de scenaristen **Bruno De Roover**, **Peter Van Gucht** en **Merho**), die elkaar afwisselen, werken namelijk elk op hun eigen tempo, waardoor er soms wordt beslist om een bepaald verhaal voor te nemen op een ander.

PETER NUYTEN VERSTRIPT RUSSISCHE ROMAN

Arboris geeft het nieuwe project *Metro 2033* van **Peter Nuyten** uit. Nuyten kennen we nog van de western *Apache Junction* en het Romeins-historische *Auguria*. *Metro 2033* is iets compleet anders. Het is de verstripping van een Russische roman door **Dmitry Glukhovsky** met een post-apocalyptisch thema. De inwoners van Moskou vluchten na een verwoestende atoomoorlog in 2033 naar de metro. De metrostations ontwikkelen zich in de loop van de jaren tot ware staten die met elkaar handel of oorlog drijven. In de buitenwereld zouden mensachtige mutanten rondwalen, maar alleen schatzoekers, avonturiers en gekken wagen zich daar. Het eerste deel van 64 pagina's is verschenen in softcover en hardcover.

NIEUWE PROJECTEN VOOR THOMAS DU CAJU

Na de reeks *Betty & Dodge* en de tweeluiken *Little England* en *De Muizen van Leningrad* wenkt een nieuwe samenwerking tussen tekenaar **Thomas Du Caju** en scenarist **Jean-Claude Van Rijckeghem**. Dat wordt een vervolg op *Little England*. En in 2021 geeft de Zwitserse uitgeverij **Paquet** deel 1 van het Franstalige tweeluik *L'Ailes de l'Espérance* uit. Du Caju tekent hiervoor op

scenario van de in Brazilië geboren **Wander Antunes** (van het one-shot *Big Bill Is Dood* en de *Vrije Vlucht*-strip *Hard Times*). Du Caju wou nog niet veel kwijt over het verhaal, behalve dat het zich in Engeland afspeelt tijdens The Battle of Britain, de luchtoorlog tussen de Duitse Luftwaffe en de Britse Royal Air Force in de Tweede Wereldoorlog. Paquet geeft zelf geen albums uit in het Nederlands, dus valt nog af te wachten welke uitgeverij dit op de vertaalplanning neemt. Het duo komt terecht bij de uitgeverij die ook de strips uitgeeft van **Romain Hugault**, en die worden vertaald door **Silvester**.

NA RHONDA KOMT WYNONA

In *Eppo* nummer 16 startte de voorpublicatie van *Wynona*, een nieuw verhaal van **Hans Van Oudenaarden**. Het is geen tweede cyclus van *Rhonda*, maar we zien er wel hetzelfde personage in terug... maar dan anders. Hans maakt het nog wat mysterieuzer met de volgende uitleg: "Met, jazekeer, Rhonda en Dutch in gloedjenieuwe rollen. Zelfde regisseur, zelfde cameraman, zelfde decorbouwer, zelfde papieren acteurs, totaal ander verhaal. Benieuwd of het strippubliek dat gaat accepteren. En dan is er ook nog iets met een of andere beer!" Het eerste album verwachten we in 2021 bij **Uitgeverij L**.

Onderstaand strookje van *S1ngle* was in oktober in de Nederlandse kranten *Het Parool*, *Het Algemeen Dagblad* en een aantal regionale kranten te lezen. We kregen de toestemming van **Hanco Kolk** om het hier te plaatsen als inleiding voor ons overzicht met integralen die je op de pagina hiernaast vindt. En ja, **Kolks Gilles de Geus** staat daat ook bij.

JULI

- ▶ **Agent 327 5: 1999-2001** door **Martin Lodewijk**, Uitgeverij L, 232 pagina's, 29,95 euro (HC) en 89,95 euro (HC/luxe) — Deel 5 van de achtdelige reeks.
- ▶ **De Rode Ridder: De Biddelo-jaren 2** door **Karel Biddeloo** en **Willy Vandersteen**, Standaard Uitgeverij, 236 pagina's, 34,99 euro (HC) en 75 euro (HC/luxe) — De overgangperiode tussen de laatste door Vandersteen geschreven verhalen en de eerste, compleet door Biddeloo gemaakte verhalen. Met *Parcijal*, *Drie Huurlingen*, *De Hamer van Thor*, *De Lorelei*, *De Weerwolf* en *De Voorspelling*.
- ▶ **Suske en Wiske: Blauwe Reeks 1** door **Willy Vandersteen**, Standaard Uitgeverij, 296 pagina's, 37,50 euro (HC) en 75 euro (HC/luxe) — Eerste bundeling met alle verhalen van de *Blauwe Reeks* met een uitgebreid dossier. De inhoud bestaat uit *Het Spaanse Spook*, *De Bronzen Sleutel*, *De Tartaarse Helm* en *De Schat van Beersel*. Enkel bij de luxe zit een set van vier ex librisen, getekend en gesigneerd door Luc Morjaeu.

SEPTEMBER

- ▶ **Bakelandt 3** door **Hec Leemans** en **Daniël Jansens**, Saga Uitgaven, 264 pagina's, 34,95 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) — 8 pagina's dikker dan de vorige twee delen, die tegelijk zijn herdrukt, met opnieuw vijf verhalen, zijnde *Het Beleg van Nieuwpoort*, *De Huilende Doder*, *De Geest van de Bokkennijder*, *Op Leven en Dood* en *De Steen der Wijzen*. Bij de luxe zit een speciaal hiervoor getekende ex libris.
- ▶ **Piet Pienter en Bert Bibber 3** door **Pom**, Matsuoka, 240 pagina's, 34,99 euro (HC) en 70,00 euro (HC/luxe) — Deel 3 van de elfdelige reeks met de verhalen *De Stalen Meteor*, *Avontuur in San Doremi*, *Storm over Akhabakhadar* en *De Anti-Zwaartekracht-Generator*. Enkel bij de luxe-editie zit een ex libris van Charel Cambré. De eerste twee delen zijn herdrukt. Voor deel 1 is het de derde druk.
- ▶ **Suske en Wiske: Blauwe Reeks 2** door **Willy Vandersteen**, Standaard Uitgeverij, 296 pagina's, 37,50 euro (HC) en 75 euro (HC/luxe) — Tweede en laatste bundeling met de verhalen *Goud voor Rome* (= *Het Geheim van de Gladiatoren*), *De Gezanten van Mars*, *De Groene Splinter* en *Het Gouden Paard*.

INTEGRAAL OVERZICHT TWEEDE HALFJAAR VAN 2020

Op deze pagina stellen we alle integralen voor met het werk van Vlaamse en Nederlandse stripmakers die in het tweede halfjaar van 2020 zijn verschenen of nog moeten verschijnen (redactie afgesloten in oktober 2020).

OKTOBER

- ▶ **Boes 11** door **Wil Raymakers** + **Thijs Wilms**, Saga Uitgaven, 96 pagina's, 29,95 euro (HC) — Bundeling van de softcoveralbums 21 en 22.
- ▶ **Gilles de Geus 2** door **Hanco Kolk** en **Peter de Wit**, Matsuoka, 208 pagina's, 37,99 euro (HC) en 70 euro (HC/luxe) — Tweede van drie te verschijnen integralen met de verhalen *Smeerenburg*, de komische klassieker *De Revue*, *De Batavia* en *Spionage* en opnieuw een zeer uitvoerig dossier met vele illustraties.
- ▶ **Marc Sleen in Ons Zondagsblad 1 (1950-52)** door **Marc Sleen**, Bonte, 208 pagina's, 35,95 euro (HC) — In vier delen verzamelt Bonte alle redactionele pagina's met illustraties uit *Ons Zondagsblad*, aangevuld met *Pollopop* en alle gags van *Oktaaf Keunink*.
- ▶ **Nero - De Stallaert Jaren 8** door **Dirk Stallaert** en **Marc Sleen**, Matsuoka, 232 pagina's, 29,99 euro (HC) en 65 euro (HC/luxe) — Hierna komen nog twee integralen uit. In deze staan de verhalen *De Orde van de Lange Tenen*, *De Gulfstream*, *De Erfenis van Millaflotta* en *Kweetnie*.

NOVEMBER

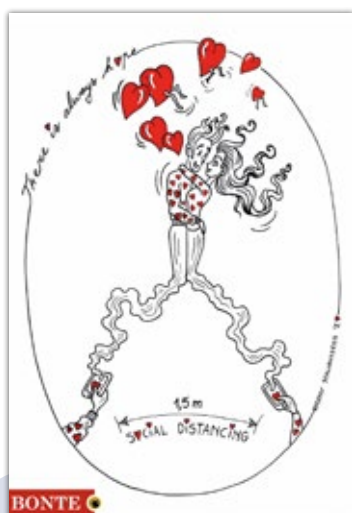
- ▶ **Agent 327 6: 2001-2002** door **Martin Lodewijk**, Uitgeverij L, 200 pagina's, 29,95 euro (HC) en 89,95 euro (HC/luxe) — In deze periode was Lodewijk bijzonder productief dankzij de krantenpublicatie van zijn komische spionagereeks.
- ▶ **Bakelandt 4** door **Hec Leemans** en **Daniël Jansens**, Saga Uitgaven, 264 pagina's, 34,95 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) — Met hierin het laatste, door Jansens begonnen verhaal voordat hij overleed. Leemans pikte de draad

op en vervolgde de reeks. Met de verhalen *De Gouden Harp*, *In het Spoor van Brown Bess*, *De Prins van Oranje*, *In Naam van de Keizer* en *De Verloren Strijd*. Met een lijvig dossier over Leemans' komische reeks *Circus Maximus*.

- ▶ **Brammetje Bram 3** door **Eddy Ryssack** + **Frans Buissink** en **Yaack**, Arboris, 160 pagina's, 27,95 euro (HC) en 59,95 euro (HC/luxe) — Met de drie nooit eerder in album gepubliceerde verhalen *De Jacht op het Pauwen-ei*, *De Gevangenen van het Duivelseiland* en *Jonker Ahoy!* die in de jaren 1970 in *Sjors* stonden.
- ▶ **Het Keizerrijk Trigië 2** door **Don Lawrence** en **Michael Butterworth**, Uitgeverij L, 204 pagina's, 29,95 euro (HC) en 89,95 euro (HC/luxe) met coverwikkels en gesigneerde ex libris van Romano Molenaar — Deel 2 van de zeven-delige reeks met de verhalen *Kolonie in Opstand*, *Stad zonder Geheugen*, *De Wraak van Darak*, *De Lichtende Bollen*, *De Slag om Trigopolis* en *De Waanzinnige Geleerde* en opnieuw een lijvig achtergrondossier.
- ▶ **Piet Pienter en Bert Bibber 4** door **Pom**, Matsuoka, 240 pagina's, 34,99 euro (HC) en 70,00 euro (HC/luxe) — Met de verhalen *Het Straalgas-Mysterie*, *De Barbier van Bombilla*, *De Verborgene Schat* en *De Vloek van Toetan Kanon*.
- ▶ **De Rode Ridder: De Biddelo-jaren 3** door **Karel Biddeloo**, Standaard Uitgeverij, 236 pagina's, 34,99 euro (HC) en 75 euro (HC/luxe) — De inhoud bestaat uit *Met Masker en Zwaard*, *De Terugkeer*, *Excalibur*, *De Watermolen*, *De Samoerai* en *De Kluisenaar van Ronceval*.

DECEMBER

- ▶ **Iconen** door **Dick Matena**, Arboris, 176 pagina's, 29,95 euro (HC) en 59,95 euro (HC/luxe) — Bundeling van de historische, met fictie verweven dubbelpoortretten *Gauguin* & *Van Gogh*, *Sartre* & *Hemingway* en *Mozart* & *Casanova* die Matena in de jaren 1990 publiceerde bij Le Lombard en Arboris. Dossier met historische achtergronden, het ontstaan van de verhalen en zeldzame afbeeldingen.
- ▶ **Indianenreeks 3** door **Hans G. Kresse**, Arboris, 192 pagina's, 27,95 euro (HC) en 59,95 euro (HC/luxe) — Laatste deel met de verhalen *De Gierenjagers*, *De Prijs van de Vrijheid*, *De Eer van een Krijger* en het onvoltooide *De Lokroep van Quivera*.

There is always hope - Social Distancing
Herbert Staljanssens

40p - kleur - SC - A5
€5,95
ISBN 9781151036926

Dictator Dirk 2
Bart Vantiegheem - Koen De Brabander

48p - kleur - SC
€9,99
ISBN 9789464009163

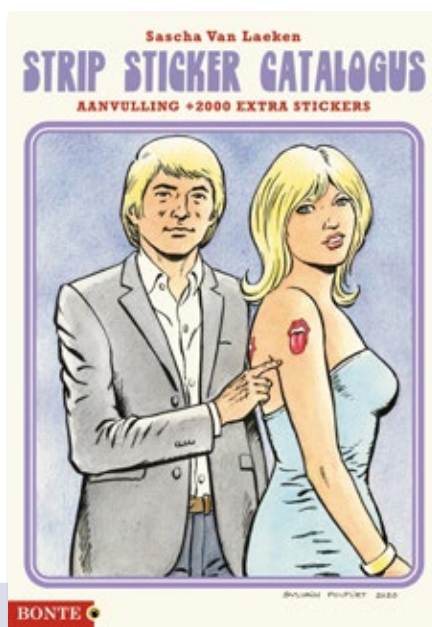
De Rosse Ridder 3 Heavy Metal
Geinz

32p - kleur - SC
€9,99
ISBN 9789464009101

Marc Sleen in Ons Zondagsblad
Marc Sleen

208p - z/w - HC
€35,99
ISBN 9789464009064

Strip Sticker Catalogus aanvulling
Sascha Van Laeken

124p - kleur - HC
€29,95
ISBN 9789464009088

Zilverpijl bundeling 1 (herdruk)
Frank Sels

304p - z/w - HC
€55
ISBN 9789491466021

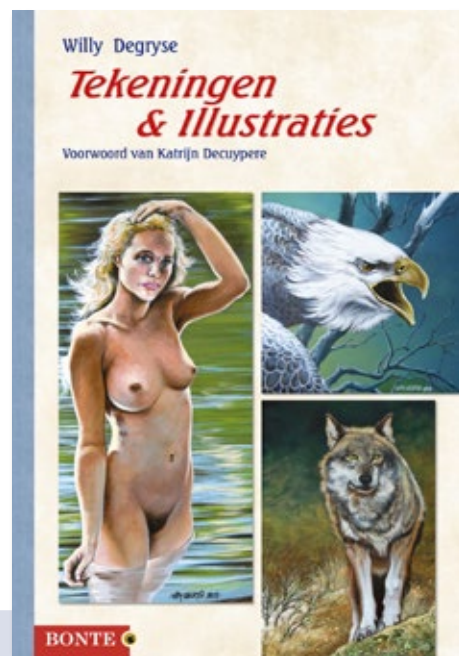
Joran 7 Het rijk van de schaduw
Willy Degryse

64p - z/w - SC
€9,95
ISBN 9789492704825

Met potlood, pen en penseel
Willy Degryse

184p - z/w - HC
€20,-
ISBN 9789492704733

Tekeningen en illustraties
Willy Degryse

128p - kleur - HC
€25,95
ISBN 9789464009132

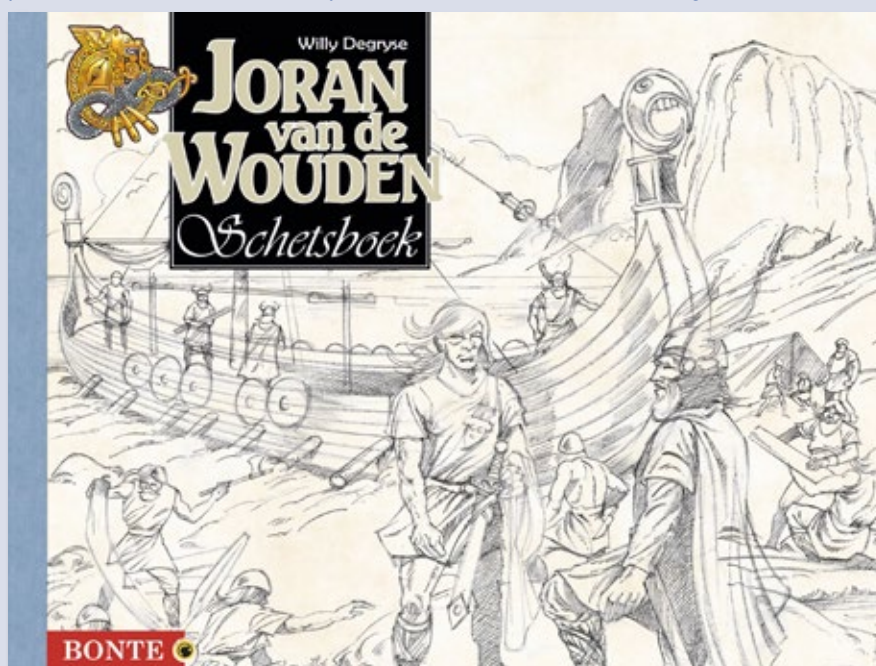

Joran schetsboek
Willy Degryse

128p - z/w - HC (oblong)
€19,99
ISBN 9789492704641

In mijn jeugd was ik voortdurend bezig met het maken van striptekeningen aan de hand van de voorbeelden van mijn favoriete striphelden. Ik nam nooit iets klakkeloos over, ik gaf steeds een persoonlijke toets aan de tekeningen die ik maakte. Ik keek vooral naar de tekenstijl en leerde van andere tekenaars. Sirius, Aidans en Hermann droegen mijn voorkeur weg. Ook Karel Verschuere en Frank Sels. En vooral Hans Kresse, nog altijd mijn favoriete tekenaar. Weergaloos hoe die man kon tekenen. Veel later, creëerde ik de stripreeks Joran. In dit boek zijn schetsen opgenomen uit de verschillende albums uit die reeks. Sommige zijn schetsen voor prenten in het album, andere zijn losse schetsen of studies voor figuren.

Blijven lachen - coronacartoons
Glenn Elet

102p - z/w - SC
€4,99
ISBN 9781151037046

Drew & Isa 3 Er hangt wat in de lucht
Wouter van Ghyselgem

80p - z/w - SC
€4,99
ISBN 9789492704658

Jager Cartoons 2
Wouter van Ghyselgem

48p - z/w - SC
€4,99
ISBN 9781151031853

Santa Cartoons
 80p - ongekleurd - SC
 Formaat 21x15 cm
 €4,99
 ISBN 9789464009040

SANTA CARTOONS

1

What do you
 want for Christmas?

DE ROSSE RIDDER

GEINZ

Deel 1: Masters of the universe - 32p - kleur - SC - €9,99 - ISBN 9789492704054
 Deel 2: Apocalypse - 32p - kleur - SC - €9,99 - ISBN 9789492704498
 Deel 3: Heavy Metal - 32p - kleur - SC - €9,99 - ISBN 9789464009101

Mare Sleen

IN

ONS Zondagblad

1950-52

